Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 3 (15626) | 1981 оной январиин 4, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

„...Эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые хурдадхаха, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, эдеэ хоолой асуудалые шиидхэхэ, арадай хэрэглэмжын эд бараа ехээр гаргаха, байрын гэрнүүдые бариха гээшэ онсо шухала удха шанартай байна“.

(Нүхэр Л. И. Брежневэй Шэнэ жэлэй амаршалгаһаа).

ЗОХЁОН БАЙГУУЛГЫН ЗАМААР

Шэнэ, 1981 он оршон ерэбэ. Совет арад һайн һайхан һанал бодолтойгоор, ерээдүйдөө бата найдамтайгаар тэрэниие угтаа. Нүхэр Л. И. Брежневэй Шэнэ жэлэй амаршалгые олон миллион хүн зон зүрхэ сэдьхэлдээ дүтөөр, халуунаар хүлеэн абаба. КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө тэрэ манай баатар габьяата хүдэлмэришэн ангиие, алдарта колхозно таряашадые, арадай интеллигенциие Шэнэ жэлээр үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, совет хүнүүдтэ элүүр энхэ, урма баяртай ябахыень, ажалдаа, һуралсалдаа, зохёохы хэрэгтээ амжалта туйлахыень хүсэһэн байна.

Шэнэ жэлэй амаршалгын халуун дулаан үгэнүүд революциин, дайнай ба ажалай ветерануудта, совет эхэнэрнүүдтэ, залуушуулда, Арми болон Флодой сэрэгшэдтэ, шэнэ жэлэй һүни арбан нэгэдэхи табан жэлэй ажалай вахтада жагсаһан, манай Эхэ оронойнь нангин хилэнүүдые һэримжэтэй хёрхоор сахиһан хүнүүдтэ, түрэл газар нютагһаа холо ажаллаһан хүнүүдтэ зорюулагданхай байгаа.

Шэнэ жэлдэ ороходоо, заншалай ёһоор, бидэнэртэ, бухы орондо, эб найрамдалай хүбинь заяанда тэрэнэй ямар байха тухайда бодомжолдог гээшэбди. Тэрэ, 1981 он, бидэнэртэ юу асархаб, манай хүсэл эрмэлзэлгэнүүд, түсэбүүд бэелүүлэгдэхэ гээшэ гү, өөр тухайдаа ямар дурасхаал үлөөхэб — эдэ бүгэдэ зүрхэ сэдьхэлыемнай хүдэлгэнгүй байжа шадахагүйл. Энэньшье ойлгосотой юм лаб даа.

Шэнэ жэл манай социалис гүрэнэй түүхэ-бэшэгтэ элитэ ехэ һуури эзэлхэ байна. Энэ хадаа удаадахи һарада хүдэлмэреэ эхилхэ Коммунис партиин ээлжээтэ XXVI съездын жэл болоно. Тэрэ имагтал совет хүнүүдэй — коммунистнууд болон партиинабэшэ хүнүүдэй бэшэ, харин гадаадын ниитэ нэгэн һанал бодолтоной ба хаминарай, дэлхэйн олонниитын гол анхарал татаха байһаниинь дамжаггүй.

1981 он — арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэл мүн. Тэрэнэй хараа түсэбүүд, тэрэнэй зориг бадаруулма зорилгонууд «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай партиин XXVI съезд дээрэ харагдаха КПСС-эй ЦК-гай проект дотор тодо наринаар найруулагданхай. Һарын турша соо бүгэдэ арад тэрэниие зүбшэн хэлсэжэ байна. «Правдын» почтын элирхэйлэн харуулһанай ёһоор, наяад онуудта Коммунис парти арадай ажабайдалай материальна ба соёлой хэмжээе хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ, хүнэй али бухы талаараа түгэс хүгжэлтэтэйгөөр хүмүүжэхын тула эрхим һайн эрхэ байдал зохёон байгуулха үндэр дээдын уг зорилготой экономическа стратегиие залан сэхээр бэелүүлжэ үргэлжэлүүлхэ юм гэһэн партиина документын үгэнүүдые элдэб наһанай, мэргэжэлэй хүнүүд гүнзэгы сэдьхэлһээ урма баяртайгаар угтаба. Ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ, ажалай бүтээсэ ехэдхэлгэ, совет хүнүүдэй социальна ба ажалай эдэбхи үүсхэл энээнэй үндэһэ һуури болохо ёһотой.

Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ ехэ зорилгонууд шиидхэгдэхэ байна. Бухы оронои, совет республика бухэнэй экономикые саашадань хүгжөөхөөр хараалагдаа. Манай социально-экономическа түсэбүүдые тодорхойлһон зарим тоо, баримтанууд иимэ. 1981 ондо хэрэглэмжэдэ, ноэсэлгэдэ гаргашалагдаха национальна доход, үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулбал, 15 миллиард түхэригөөр ургаха юм. Бухы промышленна продукциин хэмжээн 653 миллиард түхэригтэ хүрэхэ, харин хүдөө ажахын бухы продукциин хэмжээн 135.4 миллиард түхэриг болохоор хараалагдана. Шэнэ жэлдэ 10 миллионһоо дээшэ хүн гэр байрынгаа эрхэ байдалые һайжаруулха байна. Арадай гэгээрэл, һуралсал, соёл культура, элүүрые хамгаалга саашадаа хүгжөөгдэхэ.

1981 оной түсэбүүд ехэшье һаа, бодото дээрэнь бэелүүлэгдэмээр. Бидэнэр, совет хүнүүд, эдэниие бэелүүлхэ ёһотойбди. Фабрика, заводуудта, барилганууд дээрэ, шахтануудта, полинууд дээрэ, фермэнүүдтэ ажаллагшад, оюун бодолой үнэтэ баялигуудые бангуулагшад, хүнүүдэй элүүр энхые сахигшад, манай һуудал байдалые хангагшад эдэниие бэелүүлхэ байна. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө хүн бүхэнэй ажалай ашаг үрэ ехэтэй байха тума, ажалай эмхидхэлэй, жаяг журамай һайн байха тума бидэнэй хамтын үрэ дүнгүүд бүри ехэ, Соведүүдэй орон баян, хүсэн түгэс болохо бшуу. Тиимэһээ арадай һуудал байдалые һайжаруулхын тула заншалай ёһоор, бидэнэй, шэнэ жэлдэ этигэдэг түсэбүүдэй, гэрэлтэ һайхан найдалай бэелүүлэгдэхын тула ехэ арга боломжонууд нээгдэнэ.

Совет хүнүүд партиин түсэбүүдые түрэл дүтын хэрэг мэтээр хүлеэн абадаг. Парти болон арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэл хадаа манай саашанхи амжалтануудай эшэ үндэһэн болоно. КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө үргэнөөр дэлгэрһэн мүрысөөндэ ажалшадай патриотическа хүсэл эрмэлзэлгэнүүд шэнэ хүсэтэйгөөр харагдана. Тэрэ арбадахи табан жэлэй түгэсхэхы үедэ шухала үүргэ дүүргээ, жэлэй эхиндэ, съездын урда тээхи үедэ манай ниитын хэрэгтэ тэрэнэй мүн лэ һайнаар нүлөөлхэ байһаниинь арсашагүй. Партиина, совет, профсоюзай ба комсомолой органууд бүгэдэ арадай энэ хүдэлөөнэй үүсхэл эдэбхиие, зохёохы бэдэрэлтые али бухы талаарнь дэмжэхэ, манай экономикын гол зорилгонуудые шиидхэхэ, 1981 оной түсэбүүдые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ талаар коллективүүдэй хүсэлэл оролдолгонуудые шадамараар элсүүлхэ уялгатай.

Гэхэтэй хамта, манай замда ушаржа байһан бэрхэшээл түбэгүүдые, дутуу дундануудые, алдуу эндүүнүүдые парти нюунагүй. Тусхайлбал, коллективүүдтэ Гол шэглэлнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэлгын үедэ, тоосоото һунгалтын партиина конференцинүүд дээрэ тэдээн тухай хөөрэлдөөн болоно. Ургалтын арга нөөсэнүүд элирүүлэгдэнэ, эдэниие хайшан гэжэ һайнаар бэелүүлхэ байһан тухай дурадхалнууд оруулагдана. Арадай ажахын элдэб һалбари ажалшадай оруулһан дурадхалнуудые бэелүүлгэ, шүүмжэлхы ажаглалтануудаар дары абтаһан хэмжээнүүд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ арга олгохо ёһотой. Партиина организацинууд энээн тухайда анхарал оролдолго гаргаха уялгатай.

Дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангаха тухай һанал бодолтойгоор бидэ бултадаа 1981 ондо оробобди. Нүхэр Л. И. Брежневэй Шэнэ жэлэй амаршалгын иимэ үгэнүүд олон үеын хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ дүтэ байна: «Советскэ Союзай гадаадын политика тодо, һайн һайхан уг зорилгонуудтай юм. Бухы арадуудта эб найрамдал хангахые хүсэнэбди. Эрхэ сүлөөгэй, үнэн зүб ябадалай, хүгжэлтэ дэбжэлтын суртал һургаалнуудта хэлбэришэгүй үнэнэбди. Советскэ Союз шахардуу байдалые һуларуулхын түлөө, харилсаа холбоое бэхижүүлхын түлөө, империалис политикаар һүжэрөөн дэбэргэгдэдэг буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгада, уршаг түбэгүүд болон хёмороо зүришэлдөөнүүдтэ эсэргүүгээр эрид шууд тэмсэнэ».

1981-дэхи он оронойнамтарта түрүүшын хуудаһануудые бэшэбэ. Зохёон байгуулхы хүсэн дундаа, бухы совет арадай хүсэл эрмэлзэлгэнүүдтэ харюусадаг ажал ябуулгануудай үргэн ехэ программатайгаар оромнай арбан нэгэдэхи табан жэлые эхилбэ. Агууехэ Октябриин Эхэ орон ерээдүй тээшээ найдамтайгаар харана!

(«Правда» газетын январиин 2-ой түрүү бэшэг).

КПСС-эй XXVI СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Манай республикын индустриин түрүүшын гигант — Улаан-Үдын Ленинэй ордента локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив гол продукцяингаа хажуугаар арадай үргэн хэрэглэлэй 24 зүйлэй эд бараа гаргадаг юм. Арбадахи табан жэлэй туршада заводой үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, хүдэлмэриин ашаг үрэ ба шанарые һайжаруулха зорилгоор эндэ 22 миллион түхэриг гаргашалагдаһан байна. Тэрэнэй ашаар цехүүдтэ дүн хамта шэнэ 700 оньһон түхеэрэлгэ тодхогдоо. Тиигэжэ үнгэрһэн табан жэл соо заводой продукциин үйлэдбэрилгэ 18 процентээр ургаа.

Заводой хүдэлмэришэдэй байдал һуудал һайжаруулха хэрэгтэ мүн лэ горитойхон анхарал хандуулагдана. Юуб гэхэдэ, эндэ һүүлэй табан жэлдэ гэр байрын барилгада 7 миллион түхэриг гаргашалагдаба. Тиигэжэ заводой 645 хүдэлмэришэнэй бүлэ шэнэ байрада орожо, түбхинэһэн байна. Хүдэлмэришэдэй салин хүлһэншье ургаһан байха юм.

Мүнөө заводой коллектив КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үйлэдбэридөө һайн үрэ дүнгүүдые туйлана. Эндэ үдэр бүхэндэ ажалай амжалтанууд туйлагдана. Жэшээлхэдэ, үнгэрһэн жэлэй гансал ноябрь һарада 75 бригада, 600 гаран хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэйнгээ түсэбтэ даабаринуудые болзорһоонь урид бэелүүлһэн тухайгаа мэдээсэһэн байна.

«КПСС-эй XXVI съездэ — габшагай ажалай 26 недели» гэһэн хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байһан локомотив-кабсаралгын цехэй коммунист Виктор Ивановичай хүтэлбэрилдэг слесарь хабсаргагшадай бригада, механическа цехэй Виктор Загузин Владимир Ловцов хоёрой даадаг бригаданууд, якорьна цехэй Григорий Горчаковай ударидадаг бригаданууд эрхим ажалаараа шалгарба.

Үнгэрһэн табан жэлдэ заводой уралан нарижуулагшад болон ухаалан зохёогшод түрэл предприятиингаа хүгжэлтэдэ хубитаяа ехээр оруулалсаа. Тэдэнэр дүн хамта 3442 дурадхал оруулһан юм. Тэрэнэй ашаар тус заводто жэл соо 2 миллион 482 мянган түхэриг алмагдана. Дизельнэ цехтэ хүдэлдэг С. И. Маковей, Л. Е. Леонов, М. Ф. Погорелов гэгшэдһээ бүридэһэн зохёохы бүлэг арбадахи табан жэлэй туршада уралан нарижуулгын 26 дурадхал нэбтэрүүлжэ, горитойхон амжалта туйлаһан байна.

Ингэжэ суута заводой коллектив 1981 оной февралиин 23-да нээгдэхээ байһан КПСС-эй XXVI съездые ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрнүүдһээ эрмэлзэнэ.

П. БУРМАКИН.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. ЛВРЗ-гэй уралан нарижуулагшадай бүлэгэй гэшүүд (зүүн гарһаа) М. Ф. Погорелов, Л. Е. Леонов, С. И. Маковей гэгшэд. 2. Вагоной мөорнүүдые заһабарилдаг цехэй ролик бүтээгшэдэй бригадир Я. Я. Казанов ажалдаа.

Авторай фото-зурагууд.

АЖАЛАЙ ЭРХИМ БЭЛЭГҮҮД

Онохойн модоной комбинадай 44 хүдэлмэришэнэй бүлэ шэнэ байрада ороод, 1981 ониие угтаба гээшэ. Юуб гэхэдэ, шэнэ жэлэй урдахана эндэ 40 квартиратай табан дабхар нэгэ, хоёр-хоёр квартиратай 2 гэр ашаглалгада тушаагдаа. Тэрэнэй хажуугаар комбинадай хүдэлмэришэдэй аша туһада халаанай 500 килограмм хубсаһа угаадаг прачечна, үдэртөө 70 хүниие шабараар аргалха лечебницэ баригдаһан байна.

Комбинадай коллектив арбадахи табан жэлэйнгээ, мүн 1980 онойнгоо түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

* * *

Улаан-Үдын Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ **нарин сэмбын комбинадай** коллектив арбадахи табан жэлээ муу бэшэ үрэ дүнгүүдтэйгээр түгэсхэбэ. Тэдэнэр табан жэлэй түсэбһөө гадуур 15 миллион 16 мянган түхэригэй продукци худалдаа, 82 мянган метр бүд нэхээ, 278 тонно утаһа гаргаа.

Тус комбинадай коллектив үнгэрһэн табан жэлэй 19 кварталай туршада удаа дараалан, Россин текстильнэ промышленностиин предприятинууд хоорондын социалис мүрысөөндэ онсо эрхимлэжэ, РСФСР-эй Текстильнэ промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

* * *

Республикымнай ниислэл — Улаан-Үдэ хотын **Советскэ районой ажалшад** КПСС-эй ЦК-гай июниин болон октябриин (1980 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, продукци худалдаха талаар арбадахи табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид бэелүүлһэн байна.

КПСС-эй XXVI съездэ зорюулагдаһан ажалай вахтанудай үедэ табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтэдэ **судна бүтээлгын, шэлэй заводуудай, үйлэдбэриин «Туяана» нэгэдэлэй** гол предприятинуудай коллективүүд горитойхон хубитаяа оруулаа.

Районой ажалшад табан жэлэй түсэбһөө гадуур 5,5 миллион түхэригэй продукци худалдаһан байна. Эндэхи 1570 хүдэлмэришэн, 26 бригада хубиингаа табан жэлые болзорһоонь урид бэелүүлжэ шадаа.

* * *

Тимлюйн цементын заводой коллектив арбадахи табан жэлдэ эршэтэйгээр хүдэлжэ, абаһан социалис уялгануудаа сүм бэелүүлээ. Тэдэнэр табан жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 18 мянга гаран тонно цемент үйлэдбэрилжэ, барилгашадта эльгээбэ.

Мүнөө эндэхи продукциин дүрбэнэй гурбан хубинь гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэнхэй. Арбадахи табан жэлэй эхиндэ эндэхи продукциин 25 процентнь гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэй байгаа һэн.

* * *

Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ **«Бурятмежколхозстрой»** нэгэдэлэй барилгашад Заречный посёлогто 60 квартиратай гэр барижа, ашаглалгада тушаагаа. Шэнэ квартирануудай түлхюурнүүд гол түлэб ажалай ветерануудта, үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ барюулагдаһан байна.

ХЭДЭН ЖЭЛЭЭР УРИДЛАНХАЙ

«Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордента «Электромашина» заводой 10-дахи цехэй токарь А. Н. Бурлакова арбадахи табан жэл соо габшагайгаар хүдэлжэ гараба. Коммунис ажалай ударник Аксинья Никифоровна 1976 онһоо эхилээд, социалис мүрысөөндэ үргэлжэ түрүүлжэ ябаа. Тиин хубиингаа табан жэлэй даабариие үни хада амжалтатайгаар бэелүүлээд, «унаһан малгайгаа абангүй», урма баяртайгаар ажаллажа байна.

Тус заводто арбан жэлэй турша соо хүдэлжэ байһан токарь А. Н. Бурлакова облпрофсоведэй президиумэй гэшүүнээр һунгагданхай. Түрэл Коммунис партиингаа ээлжээтэ съездын хүндэлэлдэ шэнэ уялга абаха тухай үүсхэл гаргаһан судна бүтээгшэдые дэмжэн, съездын нээгдэхэ үдэр болотор 1981 оной апрель һарын түсэб бэелүүлхээр шиидэнхэй.

А. МУХРАЕВ,
профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ.

ЗАГАҺАШАД ЗОРИГТОЙ

Арбадахи табан жэлэй һүүлшын кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэхын, шэнэ табан жэлэй эхиие ажалай бэлэгээр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ хам ороһон Кабанскын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой загаһашад «КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй түсэтэйгөөр угтахын түлөө» гэһэн уряа дэмжэн, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан юм.

Байгал далайн мүльһөөр хушагдаһан газарнуудта загаһашад эмхи гуримтайгаар олзоборилгодоо гараа бэлэй. Тиин Н. А. Фёдоровой хүтэлбэрилдэг бригада 1980 оной дүрбэдэхи кварталай түсэбые декабрь һарын 25-да 105,2 процент дүүргэжэ, загаһа тушаан абадаг гүрэнэй пунктнуудта 290 центнерэй орондо 305 центнер загаһа тушааһан юм.

Оронойнгоо экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдтэй урмашан танилсаһан загаһашад арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын хоёр һарын даабари сүм бэелүүлжэ, КПСС-эй XXVI съездые угтаха гэһэн уялга абанхай, шармайн хүдэлжэ байна.

А. БУСУРМАНОВ.

АРБАДАХИЯА АМЖАЛТАТАЙГААР ТҮГЭСХӨӨ

Сэбдэг хүйтэн уларилтай хойто зүгтэ оршодог хадалиг Баунтын районой совхозуудай ажалшад, оронойнгоо бухы хүн зонлол адли, КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхээр эрмэлзэнхэй ажаллана. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада манай районой ажахынуудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахыгаа улам хүгжөөжэ, эдеэ хоолой шухала продуктнуудые улам ехээр үйлэдбэрилхэ талаар зарим тэды амжалтануудые туйлаһан байха юм. Сагай уларилай хэды тааруухагүй байбашье һаань, совхозуудай фермэ, гүүртэнүүдтэ ажалладаг үхэршэд, һаалишаднай ажалай бүтээсые улам дээшэлүүлхэ талаар горитой илалта туйлаа.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада районоймнай хоёр совхоз 23632 центнер мяха үйлэдбэрилөө. Хэрбээ энэ дүнгые, юһэдэхи табан жэлтэй сасуулан харабал, малай тарган мяха үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ тушааха хэмжээн 3 мянган центнерээр дээшэлээ гэхэ гү, али 14,5 процентээр нэмэһэн байна.

Нигээд ерэхэдээ хоёр совхозой хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлдэ хараалагдаһан зорилгоёо сүм бэелүүлжэ шадаа юм. Тобшолбол, манай район мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, гүрэндэ эдеэ хоолой продукт-

үнинэй бригадир, жэл бүри үхэршэдэй дунда социалис мүрысөөнэй үүсхэл гаргадаг Джилиндын совхозой малшан Ц. Ц. Цыбенов харууһалхаар даажа абаһан үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые ехээр дээшэлүүлжэ, холуур суурхана.

хаан, харууһалхадань яһала таарахаар байгаа гээшэ. Үбэлэй хүйтэниие һайнаар дабахаһаа гадна хадалиг бэлшээридэ шэгнүүрээ ехээр нэмээдэг байһаниинь элирүүлэгдээ.

Мүнөө районой ажахынуудай долоон мянган

үхэрнүүдые үсхэбэрилхэдэ алишье талаараа ашаг үрэтэй юм. Илангаяа бэлшээриеэ һайнаар ашаглажа, хямда сэнтэй үхэрэй тарган мяха ехээр үйлэдбэрилхэ аргатай гээшэ.

Мүнөө тодорхойлон хэлэбэл, манай райондо мяхалиг

гууд, буруун буханууд асарагдадаг байгаа. Тэрэшэлэн үнгэрһэн табан жэлдэ тус бүреэ 400 үнеэнэй багтаамжатай хоёр комплекс баригдажа ашаглагдаа. Нигэжэ һүүлэй жэлнүүдтэ һү үйлэдбэрилгэ эрид дээшэлжэ, малай ашаг шэмэ хараа байса

район доторoo ходо чемпион болодог байһан алдартай. Тиихэдэ «Амалатский» совхозой һаалишад А. Басаулова, И. Тарасова Джилиндын совхозой үнинэй һаалишад М. Непомнящих, А. Чунавлева болон бусад мүрысөөндэ заабол эр-

нуудые тушааха даабаряа урагшатайгаар бэелүүлбэ гээшэ. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада бэлэдхэлэй пунктда бухыдөө 22663 центнер шэгнүүртэй адууһа мал тушаагдажа, түсэбнай 313 центнерээр үлүүлэгдөө. Тэрэшэлэн энэ хугасаа соо тоһоной заводто 52400 центнер һүн эльгээгдэжэ, түсэб 100 центнерээр үлүүлэгдэбэ. Мал ажалай шухала продуктнуудые улам элбэгээр үйлэдбэрилхэ талаар үнинэй коммунистнууд И. П. Степанов, Д. Т. Ринчинов гэгшэд горитой амжалта туйлажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Мүн

«Амалатский» совхоздо эрхим амжалта туйлагшад захаһаа олон байха. Жэшээлбэл, үнинэй үхэршэн О. Ц. Осоров, эхэ малай фермын бригадир Н. О. Бадмаев, С. О. Раднаев болон бусад һара, квартал бүхэндэ мүрысөөндэ онсо эрхимлэдэг заншалтай.

Арбадахи табан жэлэй туршада Баунтын районой ажахынууд мяхалиг үүлтэрэй үхэрнүүдые олоор үсхэбэрилжэ туршаһан байна. Нигэжэ мяхалиг үүлтэрэй буруун бухануудые, эмэ хашарагуудые олоор асаржа, нютагайнгаа эрхэ байдалда дад-

үхэрнүүдэйнь 60 гаран процентнь герефордско, казахай сагаан толгойто, хальмаг үүлтэрэй мал юм. Ингээд ерэхэдээ эдэ үүлтэрэй мал нютагай эрхэ байдалда тааража, яһала һайнаар үсхэбэрилэгдэнэ.

Зунай бэлшээриин үедэ дээрэ дурсагдагша түрүү үхэршэднай харууһалжа байһан малайнгаа тус бүриин шэгнүүрые хоногой ·1000 граммаар, мүн үшөөшье ехээр нэмээдэг байна.

Хадалиг, ой модотой, намаг налхитай, уһа голтой бэлшээреэр элбэг Баунтын райондо мяхалиг үүлтэрэй

үүлтэрэй мал үсхэбэрилжэ, жэл бүри гүрэндэ өөхэтэй мяха элбэгээр тушааха бата үндэһэ һуури табигдаад байна. Саашадаа энэ һалбаримнай улам хүгжөөгдэхөөр хараалагдана.

Анхан район доторoo мяхалиг үүлтэрэй мал асаржа захалхадаа, ажахынуднай һү шэмэ ехэтэй үнеэдые бэһал олошоруулжа эхилээ бэлэй. Ингэжэ мүнөө ажахынуудай фермэнүүд һү шэмэтэй үнеэдээр бухы һүрэгөө шэнэлэнхэй юм. Жэл бүри районой совхозуудай фермэнүүдтэ симментал үүлтэрэй 100—200 эмэ хашара-

һайжараа. Мүн районой олохон һаалишад жэлдээ үнеэн бүриһөө 2000—2650 килограмм һү һаажа, горитой амжалта туйлаһан байна. Урданһаа манай эндэ 2000-най хилэ дабаһан нэгэшье һаалишан үгы байһан юм.

Үнгэрһэн арбадахи табан жэлэй туршада зоотехник Г. С. Гуржаповагай хүтэлбэрилдэг Бага-Амаладай фермын коллектив мүрысөөндэ таһалгаряагүй эрхимлэжэ гарадаг байһан юм. Тус фермын дуршэлтэй һаалишан И. Н. Растригина жэл бүри үнеэн бүхэнһөө 2000 гаран килограмм һү һаажа,

химлэжэ шалгардаг заншалтай.

Мал ажалай продуктнуудые элбэгжүүлхын тула гансашье һүрэг малаа олошоруулаа бэшэ, мүн үүлтэрыень һайжаруулһанай ашаар ашаг шэмыень дээшэлүүлээ. Жэшээлбэл, үнгэрһэн табан жэлдэ үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүнэй хэмжээн жэлдээ дунда зэргээр 1185 килограммһаа 1422 килограмм хүрэтэрөө нэмээ. Тэрэшэлэн үнгэрһэн хугасаа соо үхэрнүүдэй тоо горитойгоор олошороо. Тэрэниие 1975 онойхитой сасуулбал 50 процентээр, үнеэд—75 процент олошороо. Адуун һүрэгшье энэ үедэ 24 процентээр олошороод байнхай.

Ошоошо табан жэлэй туршада Баунтын районой малшад үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые нэмээхэ талаар горитой амжалта туйлаа гээшэ.

Малай һүрэг олошоруулха талаар ехэ ажал ябуулагдаа. Хэрбээ юһэдэхи табан жэлдэ районой ажахынуудта бухыдөө 5241 тугал абтаһан байбал, арбадахи табан жэлдэ 8965 тугал түлжүүлэгдээ. Мүн энэ үедэ 440 унаган үлүү абтаһан байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ район доторнай тэжээлэй ургамалнуудай тарилга нилээд үргэдхэгдөө. Тобшолбол, элдүүриин газар хоёр дахин үргэдхэгдөө гэхэ гү, али бухыдөө 5010 гектарта тарилга хэгдэдэг болоод байна. Тарилгаяа үргэдхэһэнэй ашаар районой совхозууд жэл бүри 25—35 мянган центнер зеленко, олон жэлэй ногооной үбһэ нэмэжэ бэлэдхэдэг болоо. Саашадаашье малай тэжээл ехээр абтадаг боложо, эдеэ хоолой продуктнуудые бүри ехээр гүрэндэ худалдаха аргатай болохобди.

В. НИНДАКОВ.

СОЦИАЛЬНО-СОЁЛОЙ ХҮГЖЭЛТЫН АЛХАМУУД

Совет хүнүүдэй ажаһуудалай хэм хэмжээе улам сашань дээшэлүүлгэ болбол экономикодо хэгдэхэ ажал ябуулгануудай үндэһэ һуурида табигдаһан шухала гэжэ «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай КПСС-эй ЦК-гай проект дотор үшөө дахин баталагдаба. «Материальна болон оюун бодолой баялигууд хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай, интеллигенцийн ажалаар түйлагдадаг. Имагтал ажал гэшэ национальна баялигые арбадхаха арга нүхэсэл мүн», — гэжэ энэ түхэлтэ документ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Зүгөөр ажалай тогтууритай үндэр бүтээсэ ажалшадай ажабайдалай хэмжээнһээ, тэрэнэй социально-соёлой хангагдасаһаа, мүн арадай гэгээрэл болон элүүр энхые сахилгаһаа сэхэ дулдыдадаг шуу.

Ажабайдалай хэмжээндэ эдэ шухала һалбаринууд яажа нүлөөлдэг бэ? Нэгэдэхеэр, эдэ шухала туһаламжануудые огто түлөөһэгүйгөөр, ниитын хэрэглэмжын фондынуудһаа абажа, арад зон өөрынгөө хэдэ хэдэн эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха нэмэлтэ гаргашануудаа сүлөөлэгдэнэ. Энэ хадаа ажалһаа салин хүлһэнэй хажуугаар нэмэлтэ түлбэри абаһантай адли болоно.

Түлөөһэгүй эрдэм һургуули болон үйлэдбэрин һуралсал, түлөөһэгүй медицинскэ туһаламжа, жэл бүрин мүнгөөр хангагдаһан амаралта, үтэлһэн үедэ бүхы ниитын материальна тэдхэмжэ абаха гэхэ мэтэ Конституциин эрхэнүүдэй үндэһэ һуурин ниитын хэрэглэмжын фондынуудһаа бүридэдэг гэшэ.

Жэшээлхэдэ, 1981 ондо социально-соёлой хэмжээ ябуулгануудта 101,8 млрд. түхэриг гаргашалагдаха. Энэнь, 1980 онойхидо ороод, 4,6 млрд. түхэриг үлүү болоно. Тэрэ тоодо, гэгээрэлдэ —41,2 млрд. түхэриг, элүүрые хамгаалга болон бэеын тамир хүгжэлтэдэ 14,8, гүрэнэй болон социальна тэдхэмжэдэ — 45,8 млрд. түхэриг гаргашалагдаха юм.

Хоёрдохёор, гэгээрэл, соёлой ба медицинскэ хангалга хадаа, эрдэм һуралсалай ба соёлой хэмжээнүүдые дээшэлүүлгэ, эмшэлэлгэ ба бэеын элүүрые бэхижүүлгэ гэхэ мэтэ хүнүүдэй хэрэглэмжэнүүдые хангаан, зоной ажаһуудалай эрхэ байдалые улам һайжаруулгада сэхэ нүлөөлдэг. Жэшээлбэл, эрдэм һуралсал нэгэ талааран социалис обществын гэшүүдэй социальна хэрэглэмжэнүүдые хангана, ажалшадай эрдэм мэдэсын ба соёлой ургалтын арга боломжонуудые үргэдхэнэ, соёлой гүн баялигуудтай танилсуулжа, хүнүүдэй ажабайдалые оюун бодолой талаар баяжуулна. Нүгөө талааран, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтын үедэхи орёо оньһон түхеэрэлгэнүүдтэй үйлэдбэридэ һайнаар, үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилхын тулада ажалшадай юрэнхы эрдэм мэдэсэ, мэргэжэл шадабаринь эрид дээшэлүүлхэ гээшэ шухала болоно. Академик С. Г. Струмилинай тоо, баримтануудай ёһоор, арадай гэгээрэлдэ түсэблэгдэһэн гаргашануудай аша үрөөр ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл хангагдана, мүн жэл бүри национальна доход хэдэн арбаад миллион түхэригөөр нэмэдэг. Совет экономистнуудай тоолон тодорхойлһоной ёһоор, гэгээрэлдэ гаргашалагдаһан түхэриг бүхэнние харюулжа, найман жэлэй һургуули дүүргэгшэд 40 түхэригэй, техническэ мэргэжэл олгодог училищи дүүргэгшэд —50 түхэригэй, дээдэ һургуули дүүргэгшэд — 60 түхэригэй нэмэлтэ продукт үгэдэг байха юм.

СССР-эй АН-ай гэшүүн-корреспондент В. Г. Афанасьевай тоо, баримтануудаар, юрын үйлэдбэридэ 35—57 процент мэргэжэлгүй ба мэргэжэл багатай хүдэлмэришэд, 33—60 процент мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, 4—8 процент дунда һургуулитай зон, 1—2 процент инженернүүд хэрэгтэй болодог һаа, харин автомат аргаар хүдэлдэг үйлэдбэридэ ажалладаг хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа 40—50 процентнь мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд, 40—60 процентнь дунда һургуулитай зон, 20—40 процентнь дээдэ эрдэмтэй мэргэжэлтэд хэрэглэгдэг. Гэхэтэй хамта юрэнхы һуралсал ба мэргэжэл шадабарии дээшэлүүлһэн ажал ашаар ажалшадай салин хүлһэн ургаха, тэдэнэй олзо оршонь дээшэлдэг ба ажалай бүтээсэ дээшэлдэг. Эдэ бүхы баримтанууд социально-соёлой дэбжэлтын айхабтар ехэ удха шанартай байһание эли тодоор гэршэлнэ.

Социально-соёлой хангалгын хүгжэлтэ тухай хэлэхэдэ манай республика, бүхы орон доторхидол адли, нилээд ехэ амжалтануудые түйлаа. 1980—1981 онуудта элдэб янзын һуралсалда 213,4 мянган хүн гү, али бүхы бүридхэлээрхи хүн зоной тоогой 23,5 процентынь һуралсалда хабаадаба. Гансал 1979 ондо найман жэлэй һургуули 17 мянган хүн дүүргэбэ. Тэдэнэй 96 процентнь юрэнхы бэ тусхай дунда һургуулида һуралсалаа үргэлжэлүүлбэ; 22 мянган хүн дунда һургуули түгэсхөө, техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинуудта 11,5 мянган залуу хүдэлмэришэд бэлдэгдэбэ; дээдэ ба тусхай дунда һургуулинуудта 8,7 мянган мэргэжэлтэд, 5,4 мянган дээдэ эрдэмтэй, 7,4 мянган тусхай дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэд хүрэбэ. Республикын арба мянган хүн бүхэндэ зэргээр 250 студент хүртэнэ. Энэнь Европын ямаршье хүгжэнги капиталис оронуудтаһаа үлүү болоно. (Англи — 88, ФРГ—67, Франци — 150). Энэ талаар Турци, Иран гэхэ мэтэ оронуудтай жэшэлгэшэгүй.

Хүн зоной юрэнхы эрдэмэй хэмжээн харааа байса дээшэлнэ. 1979 ондо хүн зоной тоо бүридхэлээр һураһан 1000 хүнэй 644-ниинь дээдэ ба дунда эрдэмтэй байгаа (1970 ондо —448). Ажалшадай эрдэмэй хэмжээн бүри дээшэлнэ. 1979 ондо арадай ажахыда хүдэлдэг 1000 хүнэй 795-нь дээдэ ба дунда эрдэмтэй (1970 ондо —604).

Гэгээрэлэй хүгжэлтэдэ зориулагдадаг ниитын фондынууд хэлбэришэгүйгөөр ургана. 1979 ондо энэ хэрэгтэ һомологдоһон гаргашанууд, 1970 онойхитой сасуулхада, 21,8 млн. түхэригөөр дээшэлжэ, 87,6 млн. түхэригтэ хүрэһэн байна.

Совет эрхэтэдтэ түхөөгдэһэн һураха эрхэ социальна бата бэхи үндэһэтэй юм. Шэнэ Конституциин 45-дахи статья дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «СССР-эй эрхэтэд һураха эрхэтэй. Энэ эрхэ яажа хангагданаб гэхэдэ, бүхы янзын һуралсал түлөөһэгүй байжа, залуушуулай бүгэдэ ниитын уялгата дунда һуралсал бэелүүлэгдэдэг, техническэ мэргэжэл олгохо тусхай дунда болон дээдэ һуралсал ажабайдалтай, үйлэдбэритэй холбоотойгоор үргэнөөр хүгжөөгдэдэг, заочно болон үдэшын һуралсал хүгжөөгдэдэг; һурагшад болон студентнэр гүрэнэй стипенди, мүн хүнгэлэлтэнүүдые абадаг, ажалшадай эрдэм һуралсалаа бэеэ даагаад дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл хангагдадаг».

Түлөөһэгүй һуралсал хадаа олоң хүүгэдтэй болон олзо багатай бүлэнүүдтэ айхабтар ехэ хүнгэлэлтэ болоно үгэнэ гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, нэгэ хүнэй һуралсалые хангаха ниитын хэрэглэмжын фондынуудай гаргаша жэлдээ дунда зэргээр: юрэнхы һуралсалай һургуулинуудта —180 түхэригһөө дээшэ, һунаагдаһан үдэртэй һургуулинуудта — 200-һаа дээшэ, техническэ мэргэжэл олгодог училищинуудта—600, техникумдэ — 670, институтда —мянган түхэригһөө дээшэ болодог.

Манай республикын хүн зоной улам ургажа байгаа соёлой эрилтэнүүдые хангахын тулада олон тоото клуб, Соёлой ордон, библиотекэ, театр, кинотеатр болон бусад соёл-гэгээрэлэй эмхинүүд байгуулагданхай. Мүнөө үедэ республикын хүн зонине 6 миллион ботиһоо дээшэ номой фондтой 573 олониитын библиотекэ, 700 клуб ба соёлой байшан, 795 кино-түхеэрэлгэ хангана. 1979 ондо соёлой эмхи зургаануудта саг үргэлжэ уран һайханай 1574 элдэб кружок, арадай театр хүдэлжэ, тэдэндэ 86767 хүн хабаадаа. Республикын хүн бүхэн жэлдээ дунда зэргээр 24 дахин кинодо ошоо.

ПАРТИИН ХАРАА ТҮСЭБ — БҮГЭДЭ АРАДАЙ ХЭРЭГ

КПСС-эй ЦК-гай проект зүбшэн хэлсэнэбди

Һурагшадые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэдэг эмхинүүд хүгжэнэ. Мүнөө республикадамнай Пионернүүдэй 18 байшан, эдир техникүүдэй 1 станци, экскурсионно-аяншалгын 1 станци болон үхибүүдтэ хамаатай бусад эмхинүүд бии.

Үнгэрһэн табан жэлдэ соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай саашанхи хүгжэлтэ хангагдаа. Бүхы дээрээ хүдөөгэй районуудта 1150 һууритай соёлой байшангууд, 13740 һууритай һургуулида ороогүй хүүгэдэй эмхи зургаанууд ашаглалгада үгтэхөөр хараалагданхай. Тэрэшэлэн, арадай музей, соёлой болон амаралтын сэсэрлигүүдые байгуулха хүдэлмэри эдэбхитэйгээр ябуулагдаа. Илангаяа хүдөөгэй хүн зонине соёлой талаар хангалгые улам саашань һайжаруулха хэмжээнүүд абтана.

Медицинскэ хангалгын талааршье манай республика нилээд амжалтануудые түйлаа. Мүнөө дээрээ республикын элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта 1500-һаа дээшэ врач, медицинскэ 9000 дунда шатын мэргэжэлтэд хүдэлнэ. 11300 гаран оротой 148 больница, 10000 хүндэ абахада эмшэлгын оронуудай тоо 1965—1979 онуудай хугасаада 98,8-һаа 128 болотороо олошороо. Медицинскэ хангалгын һайжаруулагдаһанай, бэеын тамир бэхижүүлһэнэй, ажабайдалай юрэнхы хэмжээнэй дээшэлһэнэй ашаар хүн зоной үбшэлхэ ябадал нилээд үсөөрөө. Олон янзын үбшэнүүд усадхагдаа. Хүнэй наһа баралга доошоо орожо, совет хүнүүдэй наһан ута болонхой. Хаанта Россида хүн бүхэн дунда зэргээр арай гэжэ 32 хүрэдэг байһан һаа, манай ороной хүн бүхэн дунда зэргээр 70 хүрэтэрөө ажаһуудаг.

Совет гүрэнэй элүүрые хамгаалгын эмхи зургаанууд ниитын хэрэглэмжын фонднуудһаа тэдхэгдэдэг хадаа, хүн бүхэн медицинскэ туһаламжа ба эмшэлэлгэ абаха эрхэтэй, тэрэнэй ниитын ажабайдалһаа гү, али ашаг олзын хэмжээнһээ энэнь огто дулдыдахагүй. Жэшээнь, хүнине больницада нэгэ хоног байлгахын түлөө гүрэнһөө 8 түхэриг гаргашалагдана.

Манай орон дотор эгээлэй үзэгдэл болоһон эдэ бүхы баримтануудые хаража үзөөд, капиталис гүрэнүүдэй элүүрые хамгаалгые шэнжэлбэл, газар тэнгэри хоёр мэтэ илгаатай. Тэндэ эмшэлэлгэ болон бусад медицинскэ хангалгын үндэр түлөөһэтэй дээрэһээ олон миллион хүдэлмэрилэгшэд эгээл юрын медицинскэ туһаламжа абаха аргагүй байдаг. Жэшээнь, США-гай хүдэлмэрилэгшэд мүнгэ зөөринингөө адагынь 15 процентые медицинскэ туһаламжын түлөөһэндэ гаргаха баатай болодог. Врачта нэгэ дахин ошожо үзүүлһэнэй түлөө 125—150 доллар түлэдэг. Нэгэ хоног больницада хэбтэһэнэй түлөө —300 доллар, шүдэндөө пломбо табюулаа һаа —20 доллар, нарайлбал —1150 доллар түлэнэ.

Харин манай орон дотор жэлһээ жэлдэ түлөөһэгүй медицинскэ, санаторно-курортно хангалга һайжарна, амаралтын байшан, олон янзын пансионат, профилакторинууд олошорно. Гансахан манай Буряадай республикада 4 курорт, 27 санатори, пансионат болон амаралтын байшан, 15 томо стадион, 372 спортивна зал бии.

Гэбэшье манай парти, правительство холын хараатай түсэб табихадаа, экономикын хүгжэлтые хүн зоной ажабайдалтай, социально-соёлой хангалгатай тон нягта холбоотой байха ёһотой гэһэн эрилтэ табидаг. Партиин XXVI съездые угтуулан, арадай зүбшэлгэдэ табигдаһан «Гол шэглэлнүүдэй» ЦК-гай проект дотор энэ талаар хараалагдаһан зорилгонуудые бэелүүлхэ бүхы үндэһэ һуури, арга боломжонууд бии гэжэ гэршэлэгдэбэшье, **нютаг нютагуудта социальна соёлой болон медицинскэ хангалгые улам һайжаруулхын тула комплексно онол аргануудые ерэхэ табан жэлдэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тухай дурадхаха байнаб.**

В. ГУЩИН,
ВСГИК-гэй политэкономи болон научна коммунизмын кафедрын ахалагша багша.

МАЛША БҮЛЭ

1965 оной хагсуу хүйтэн хабар һэн. Совхозой директор Бато-Мүнхэ Шойжоловые контородо дуудажа. Абрамов Василиин отарые гэр бүлөөрөө даажа абахыень дурадхаба. Ажахын жэлэй эгээл хүндэ үе болохо хабар хатуугаар аашалжа байгаа. Бато-Мүнхын эжы һаалишанаар удаан хүдэлһэн байна. Мүн баһа тэрэнэй һамган Рэгзэмагайшье эжы мал дээрэ наһаараа хүдэлөө, Ленинэй ордендо хүртэнхэй юм. Бато-Мүнхэтэнэй гэр бүлэдэ энэ отарые даалгахадаа совхозой дирекци алдуу хээгүй байһанаа сохом мэдэһэн байха. Энэ хадаа 1974 оной апрельдэ Тулдуунай совхозой Гүндын совхозһоо амяарлаагүй байхадань болоһон ушар. Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо Шойжоловтон Тулдуунайнгаа түрэл совхоздо энэл ажалдаа хүдэлнэ. Тэдэнэй табан үхибүүд,—хоёр хүбүүн, гурбан басаганшье хонин ажалда даданхайгаар хүмүүжэнхэй. Мал харууһалха, түл түрэсэ абаха онол аргануудые мэдэхэ юм.

Бато-Мүнхэтэнэй ехэ хүбүүн Ринчин-Доржо арбадахи класс дүүргэһэнэй удаа хонин дээрэ хүдэлхэ дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Тэрэ Хэжэнгын районда хонишоноор ажаллана. Бага хүбүүн мүнөө гэр бүлэтэй болонхой, Чимит-Доржонь мүн лэ хонишон. Тэрэ 1977 ондо арбадахи класс дүүргэһэнэй удаа эхэ эсэгэтэеэ хүдэлхэ дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн. Тиигэжэ бэрхэ хонишон болоо. 1980 оной намар Чимит-Доржо һамгантаяа хамта түрэлхидэйнгөө отарые даажа абаад, хурьгалуулхаяа бэлдэжэ байна. Тэрэнэй эхэ Рыгзэма Бодиевна Тулдуунай сомоной Соведэй депутадаар һунгагданхай. Мүнөө үбэл хүбүүн бэридээ хурьга абалгадань туһалха гэжэ зэһэнхэй. Тулдууһаа зүүн-хойшоо арбаад модоной газарта оршодог Шойжоловтоной отарын бэлшээри һайн. Хонидынь тобир тарган. Зууһаа зуу гаран хурьга абаха байһаниинь лабтай.

Бато-Мүнхэ гэр бүлэтэеэ хамта 10-дахи табан жэлые һайнаар түгэсхөө. Табан жэлэй түсэбөөр 112,8 центнер ноохо хайшалха даабаряа 119,63 центнертэ, 2869 толгой хурьга абаха түсэбөө 3248-да хүргөө, 593 центнер нэмэлтэ шэгнүүр абаха гэһэн түсэбөө 100 процент дүүргэбэ.

Бато-Мүнхэ Бадмаевич Шойжолов бага хүбүүндээ отараяа үгэһэнэй һүүлээр Мэдэгма басагантаяа хамта 1200 толгой түлгэ хонидой отара даажа абаад, харууһалжа байна.

Энэ эбтэй эетэй ажалша бүлын амжалта ажабайдалыень бүришье һаа баян дэлгэр болгоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ энэ бүлэ ажалай бүри ехэ дүнгүүдые түйлаха байһандаа найдана, хаба шадалаараа оролдохоор эрмэлзэнхэй.

Г. БАДМАЕВА.

Яруунын район.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай дэргэдэхи ГПТУ дүүргэжэ, мэргэжэл олоод, ажалайнгаа арюун зам эхилһэн, амжалта үдэрһөө үдэртэ туйлажа ябагшад эндэ олон юм. Тэдэнэй нэгэн — коммунис ажалай ударник бүд нэхэгшэ Ольга Горюнова мүн. Урагшаа һанаатай, ажал хүдэлмэридөө мэхэй энэ басаган дүй дүршэлтэй нэхэгшэдһээ гээгдэнгүй ажаллана. Тиигэжэ нэгэтэ бэшэ социалис мүрысөөнүүдтэ илажа гараһан алдартай. Ниитыншье хүдэлмэридэ залуу басаган эдэбхитэйгээр хабаададаг. Тиимэл хадань нүхэдынь Ольга Горюновае цехэйнгээ комсомолой организацини секретаряар һунгаа бшуу.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: О. Горюнова ажалдаа.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ТҮСЭБҮҮД БА ТҮЙЛАЛТАНУУД

СИБИРИИН БАРАГДАШАГҮЙ БАЯЛИГУУД

XX зуун жэлэй эсэстэ, XXI зуун жэлэй эхиндэ СССР-эй экономикые хүгжөөхэ аласай гол хараа түсэбүүд Сибирьтэй холбоотой юм.

Советскэ Союз өөрынгөө байгаалиин нөөсэ баялигууд дээрэ экономикоёо бүримүһэн хүгжөөдэг дэлхэйн индустриальна томо ехэ гүрэнүүдэй ори гансаниинь болоно. Теэд эдэ нөөсэ баялигуудай диилэнхи хубинь Сибириин дайдада гэхэ гү, али хүрэхэнь хэсүү, хүсэд ашаглагдаагүй газар нютагуудта оршодог байна.

Үнэхөөрөөшье, Сибирь (Алас-Дурнын хизаарые оруулалсангүй) ороной газар дайдын 29 процентые эзэлдэг гээшэ. нефтиин болон газай нөөсэнүүдэй 75 шахуу процентнь (тэрэ тоодо, шулуу нүүрһэнэй нөөсын 90 процент гэхэ гү, али дэлхэйн бүхы нөөсын хахадынь — 7 шахуу триллион тоннонь) эндэ бии. Уһанай хүсэнэй нөөсэнүүдэй ба промышленностьда хэрэглэгдэдэг модоной хахадһаа үлүүниинь Сибирьтэ оршодог. Айхабтар ехэ хэмжээнэй үнгэтэ металл, түмэрэй руда, минеральна бусад нөөсэнүүд эндэ бии.

Гэбэшье эдэ нөөсэ баялигуудые абажа хэрэглэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Ерээдүйдэ Сибириин экономикэ эршэмтэйгээр хүгжэхэ юм гэжэ мэргэжэлтэдэй урматайгаар багсаамжалдагшье һаань, ороной промышленна үйлэдбэридэ тэрэнэй оруулдаг хубита мүнөө дээрээ үшөөл тон бага байна (10 шахуу процент). Сибирьтэ үрэмдэлгын түхеэрэлгэнүүдые 70—100 километрэй зайда юрэл зөөхэдэ, тэрэнэй үнэ өөрынь сэнтэй адли болодог шуу. Гадна Хойто зүгэй хүйтэндэ юрын техникэ муудадаг, түмэр шэл шэнги хэбрэг болошодог.

Тэрээнһээ гадна, ороной хүдэлмэриин нөөсэ хүсэнэй оройдоол 12-ой нэгэ хубинь Сибирьтэ хүртэдэг юм. Тиимэһээ тэрэ ехээр дуталдадаг. Эндэ хүдэлмэришэдэй үндэроор сэгнэгдэдэгшье һаань, хүнүүд иимэ олоороо ерэжэ ажалланагүй: орон дотор 2 миллион хүдэлмэришэнэй дутажа байгаашье һаань, харин түбхинэн һууришуулагдаһан нютагуудта орходоо Сибирьтэ ажаһуухань хүшэр лэ.

Сибириин проектнүүд ехэ үнэтэй болодог. Иимэ жэшээ харуулая. Арбадахи табан жэлдэ Баруун-Сибириин нефтиин болон газай комплексые (Тюмень) хүгжөөлгэдэ Советскэ Союз 25 миллиард түхэригэй мүнгэ һомолһон байна. Хэрбээ Тюмениин баялигуудай ороной Европодохи хубиин түбэй районуудта оршодог байгаа һаань, тэрэниие ашаглалгада 2—2,5 дахин бага гаргаша һомологдохо байгаа бшуу.

Ороной национальна доходой 100 түхэриг бүхэнэй 10 түхэриг тухайнь Сибирьтэ хүдэлжэ олдоһон һаань (1979 ондо 438 миллиард түхэриг байгаа), Сибириие хүгжөөлгэдэ зорюулагдадаг капитальна һомололгын 100 түхэриг бүхэндэ 12 түхэриг хүртэдэг (орон доторойхитой тааруулхада, 1979 ондо 147 миллиард түхэриг байгаа). Транспортын гаргашанууд илангаяа ехэ байна. Ороной Европодохи хубида транспортын гаргаша үйлэдбэриин гаргашын 13—15 процент, Баруун Сибирьтэ — 34—50 процент, Зүүн Сибирьтэ үшөө ехэ болодог. Транспортын һулаар хүгжэлгэ тус районие ашаглалгые ехэл хойшо татадаг. Эндэ түмэр замууд ба автомобилиин харгынууд тон үсөөн юм. Теэдшье экономикын зорилгонуудта харюусадаг газартал тиимэ харгынууд бии гээшэ. Тюмениин хойто нютагуудта автомобилиин нэгэ километрэй харгы барихада, 600—800 мянган түхэриг гаргашалагдадаг юм.

Юрэдөөл, Сибириие ашаглаха гээшэ үнэтэй болоно бшуу. Теэд экономико хүгжөөхын тула тэрэниие ашаглаха баатай бологдоно. Жэшээлбэл, 15 жэл соо Баруун Сибирьтэ нефть үйлэдбэрилгэ жэлэй 1 миллионһоо 315 миллион тонно хүрэтэр дээшэлһэн байна. Нефть үйлэдбэрилгээр дэлхэй дээрэ түрүү һуури эзэлдэг манай орон доторхи бүхы ургалтые тэрэ хангаа.

Баруун Сибириин нефтиин болон газай промышленноститие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ ехэ хэмжээнэй программа зохёон хараалха тухай дурадхалые Политбюро дэмжээ гэжэ Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленум дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдээсээ һэн. Энэ программа арбан нэгэдэхи, мүн арбан хоёрдохишье табан жэлэй шухала зорилго болохо зэргэтэй.

СССР-эй экономикын дундуур ургалтатай сасуулхада, Сибириин экономикые 1,3 дахин булюу түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ эгээл тааруу байха гэжэ эрдэмтэдшье, ажахын хүтэлбэрилэгшэдшье нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэнэ.

Сибириин хэбтэшэнүүдэй хэмжээнүүд тэрэниие ашаглалгын удаадахи шатануудта олзоборилогдодог түүхэй эдэй өөрынь үнэ сэнгые горитой доошолуулха арга олгоно. 3200 километр утатай Байгал-Амарай түмэр замай баригдахада, 1,5 миллион дүрбэлжэн километр газар дайдые ажахын зорилготойгоор ашагладаг болоходо, Сибириин индустриин эршэ дэлисэтэйгээр хүгжэжэ эхилхэнь элитэ. Тиихэдэ тус районд олзоборилгын промышленностиие хүгжөөхэ талаар экономическа нэмэлтэ арга боломжо олдохо байна бшуу.

Леонид КОРЕНЕВ,
АПН-эй экономическа шэнжэлэгшэ.

«БИДЭ БАМ БАРИНАБДИ»

«Бидэ БАМ баринабди, БАМ бидэниие хүмүүжүүлнэ» гэһэн уряа доро Дмитрий Алексеевич Колесниковэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив мүрысэжэ, хүүргэнүүдые эрхим шанартайгаар барина. Дмитрий Колесников зургаадахи жэлээ БАМ-ай барилгада хабаадажа, нилээд ехэ ажал хүдэлмэри хэһэн байна. Байгалай эрьеһээ Дабаан хүрэтэр 50 гаран километртэ самсаал сабшаа, уһа голнууд дээгүүр автомашинануудай хүүргэнүүдые табилсажа, баян дүршэлтэй болоо.

Даажа абаһан ажал хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар, үнэн сэхээр хандаһан дээрэһээл, даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Үнэн сэхэ, оролдосотой бэрхэ барилгашание хамта хүдэлдэг нүхэдынь бригадаар дэбжүүлээ бэлэй. Дмитрий Алексеевич залуушье һаа, ажал эмхидхэхэдээ, хүдэлмэришэдые дахуулхадаа яһала шадабаритай болонхой.

— Бидэнэр тон эбтэйгээр, нэгэ хүн шэнгеэр ажаллаха ёһотойбди. Тэрэгүйгөөр ямаршье амжалта түйлагдахагүй, даабари дүүргэгдэхэгүй. Хүдэлмэриин хэдэн мэргэжэл шудалха болонобди. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ ганса арга эндэл байна, — гэһэн эрилтэ хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө урда табидаг.

Дошхон түргэн гол горходые «хазаарлан», хүүргэнүүдые бариха гээшэ тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Дүршэл шадабаряа дээшэлүүлэн, өөе бэедээ туһалалсажа байгаад хүдэлөөгүй һаа, одоол ямаршье амжалта түйлахагүйш. Дмитрий Колесников бригадынгаа гэшүүдтэ энэ зорилгоёо һайнаар ойлгуулаа. Эрхим шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэжэ, даабаряа үлүүлхэ хэрэгтэ бригадын гэшүүд бултадаа ехэ оролдолго үүсхэл гаргана. Эдэнэр Тыя, Гоуджекит, Ноондокан голнууд дээгүүр түмэр замай томо хүүргэнүүдые барилсаһан байха юм. Үйлэдбэриин ашаг үрын, хүдэлмэриин шанарай табан жэлдэ тус бригадын коллектив 4 миллион 391 мянган түхэригэй барилга хэхэ даабаряа үнгэрһэн жэлэй октябриин 1-дэ амжалтатайгаар дүүргээ бэлэй.

Энэ түрүү коллектив арга боломжонуудаа һайса хаража үзөөд, КПСС-эй XXVI съездые ажалай бэлэгтэйгээр угтаха уялга абанхай. Тэдэнэр урдаа табиһан зорилгоёо бодотоо дээрэнь бэелүүлхын тула хаба шадалаа элсүүлэн хүдэлнэ. Дмитрий Колесниковэй бригадын гэшүүд табан жэлэйнгээ даабари үсөөн хүнтэйгөөр дүүргэхэ гэһэн зорилгоёо бэелүүлжэ шадаа. Хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, бригадань 27 хүнһөө бүридэхэ ёһотой һаа, бодото дээрээ 20 хүн хүдэлнэ.

— Бидэ хүдэлмэриин олон ондоо мэргэжэл шудалһан дээрэһээ ажалай бүтээсэе эрид дээшэлүүлээбди. Хоёр хүнэй хэхэ ажал нэгэ хүн дүүргэжэ шадана. Бригадымнай гэшүүд түйлаһан амжалтануудаа улам арьбадхаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулна. Тиигэжэ халаан, недели, һара бүриин даабари үлүүлэгдэнэ, — гэжэ Д. А. Колесников мэдүүлнэ.

Тус бригадын хүдэлмэришэд Северобайкальск хотоһоо 30—40 километр холо ошожо барилга хэнэ. Энэ участогтаа ерэһээр лэ ажалаа эхилдэг заншалтай. Халаанай һүүл багаар үглөөдэр хэхэ хүдэлмэридөө бэлэдхэл хэдэг. Хүдэлмэриин минута бүхэниие ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэжэ шадаһан дээрэһээл, эдэнэр социалис мүрысөөндэ шалгарна. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үшөөл һайн үрэ дүн түйлажа, Витим мүрэнэй эрье хүрэтэр түмэр харгы бариха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсахаар шиидэһэн тус коллектив ажалайнгаа эршые улам шангадхана.

Бригадир Д. А. Колесников хамта хүдэлдэг нүхэдтэйгөө ажалай шэнэ илалтанууд тээшэ бата найдамтайгаар алхална. БАМ-ай барилгада тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байһанайнгаа түлөө һаяшаг «Байгал-Амарай түмэр зам барилсаһанай түлөө» медаляар шагнагдаба. «Коммунис ажалай ударник» гэһэн нэрэ солоёо дээрэ үргэжэ ябанхай.

—Дмитрий Колесников шэнги үнэн сэхээр, урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтойгоор бүхы хүдэлмэришэдэй ажалладаг һаань, тон лэ һайн бэлэй. Буряадай участогта ажалай иимэ габшагайшуул һүүлэй үедэ яһала олошороо. Саашадаа бүришье олошоржо, залуу барилгашадые шэнэ амжалтануудта хүргэхөөр дахуулжа байха бээз, — гэжэ хүүргэ баридаг 52-дохи отрядай партийна организациин секретарь П. К. Непомнящий хүдэлмэришэнөө магтажа байгаа һэн. Д. А. Колесников хүүргэ баридаг 52-дохи отрядай эрхим түрүү хүдэлмэришэдэй зэргэдэ жагсаһаар үнинэй. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив үшөөл үндэр бүтээсэ түйлажа, холо ойгуур суурхаха гэжэ найданабди.

К. ЖАМЬЯНОВ.

АЛАС ДУРНЫН ХИЗААРТА

ТАСС-АЙ КОРРЕСПОНДЕНТНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

ТАБАН ЖЭЛЭЙ БААТАРНУУД ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

Алас-Дурнын Порт хотодо нээгдэһэн Находкын түүхын музейн экспозициин бүлэг «Социалис Ажалай Герой Гурий Крыловой бригадаар баригдаһан» гээд нэрлээтэй.

Арбадахи табан жэлдэ бригадын абаһан социалис уялгануудай текст эндэ бэшээтэй. Барилгашад долоон жэлдэ хэхээр хараалһан хүдэлмэриеэ дүүргэжэ, хэлэһэн үгэдөө хүрэбэ.

Гурий Крылов тус бригадые гушан жэл соо хүтэлбэрилнэ гэжэ ТАСС-ай корреспондент хөөрэнэ. Энэ хотодо 120 байшан бодхооһон коллективэй эдэ бүхы ус соо графигаа нэгэшье дахин эбдээгүй, хэрэглэһэн материалнуудые үлүүсэ хэжэр гаргашалаагүй. Бригада «үйлэдбэриһөө һамшангүйгөөр» түгэс мэргэжэлтэй 200-аад барилгашадые бэлдэһэн байна.

Арбадахи табан жэлэй үедэ хотын түүхын хуудаһануудые өөһэдынгөө ажалаар байгуулһан хүнүүдтэ музейн олохон материал зорюулагданхай.

КПСС-эй XXVI съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ Алас-Дурнын транспортна узелай ажалша коллективуудай түйлаһан амжалтанууд тухай выставкэ нээгдэхээр бэлэдхэгдэнэ.

Находка,
Приморын хизаар.

УРГАСА ДЭЭШЭЛҮҮЛГЫН НӨӨСӨНҮҮД

Ороной урда районуудта тарижа ургуулагдадаг соя-ын, шэниисын, үрэ жэмэстэ ургамалнуудай болон олон жэлэй ногооной бүхы сортнуудые Алас-Дурнын селекционернүүд бии болгоһон байна. Хартаабхын ба овощой полинуудай ехэнхи хубида мүн лэ нютагай сортнууд таригдадаг болонхой.

Алас-Дурнын селекциин түбэй эрдэмтэд ашаг үрэтэйгөөр хүдэлнэ гэжэ ТАСС-ай корреспондент тэмдэглэнэ. Хабаровска хизаарта ургуулагдадаг «приморско-14» гэһэн шэниисэ, «богатырь» гэһэн хартаабха, «луч» гэһэн ешмээн ба «янтарна» гэжэ соя баян ургаса үгэдэг, элдэб үбшэндэ дайрагдасагүй, хүйтэндэ тэсэмгэй юм.

Өөрсэ янзын уларилтай Алас-Дурна нютагай сортнуудые бии болгохо гээшэ илангаяа ехэ удха шанартай ба хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ горитой арга нөөсэ болодог байна.

Хабаровскда баригдажа байгаа селекциин комплекс шэнэ сортнуудые бии болгохо болзорые хоёр дахин түргэдхэхэдэ туһалха юм.

Хабаровск.

ХЯМДАШЬЕ, ГОЁШЬЕ...

Вулкануудай тэһэрхэ үедэ бии болодог пемзын хэбтэшэнүүдые шэнжэлжэ хэрэглэдэг болоһониинь Курилын олтирогуудта барилгын материалнуудые зөөлгые эрид хороохо арга олгоо.

Кунашир олтирог дээрэ байгуулагдаһан предприяти вулканай шулуугаар хэгдэһэн түрүүшын бүлэг блогуудые бүтээн гаргаба гээд ТАСС-ай корреспондент дамжуулна. Сахалинһаа барилгын заншалта материал зөөхэдэ үнэтэй болодог һэн. Цементтэй холиһон пемзээр хэгдэһэн блогууд байшангуудые шиг нойтонһоо гансал хамгаална бэшэ, мүн барилгые хямдаруулна. Вулканай шулуун сэлгэр һайхан байдаг, тиимэһээ байшангуудай нюур талые штукатурдаһанай хэрэггүй байна.

Южно-Курильск,
Сахалинай область.

ТЕПЛОВОЗУУДЫЕ ЗАҺАБАРИЛДАГ ШЭНЭ ЦЕХ

Уссурийскын локомотив заһабарилгын заводто электромашинна цех хүдэлжэ эхилэнхэй. Шэнэ цех жэлдээ табан мянган генератор ба тепловозуудай двигатель заһабарилха аргатай. ТАСС-ай корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, хүсэ ехэтэй цех Алас-Дурнын, Забайкалиин болон Казахстанай локомотив заһабарилгын предприятинуудай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха аргатай.

Заводые шэнэдхэн һэльбэхэ генеральна түсэбэй ёһоор, тус электромашинна үйлэдбэри байгуулагданхай. Ерэхэ табан жэлдэ заводые һэльбэн шэнэдхэжэ дүүргэхэдэ, барилгын хүдэлмэриин хэмжээе горитой дээшэлүүлхэ, хүдэлмэриин эрхэ байдалые һайжаруулха арга олдохо юм.

Уссурийск,
Приморьин хизаар.

КАМЧАТКЫН ХАЛУУН ФОНТАНУУД

Кошелев вулканай ташаланда малтагдаһан скважина секунда бүхэндэ 250-һаа дээшэ градус халуун, 8-һаа үлүү килограмм хуурай уурал гаргана. 3,5 мянган киловатт хүсэтэй турбинын хүдэлмэри тус скважина хангаха аргатай.

Нижне-Кошелевско уурхай хадаа хахад аралай урда хубидахи гурбан томо геотермальна уурхайнуудай нэгэниинь болоно гэжэ ТАСС-ай корреспондент мэдээсэнэ. Гидрогеологууд элшэ хүсэ ба теплицын ажахые хүгжөөхын тула газарай гүн соохи халуун уһа ба уурал бэдэржэ шэнжэлнэ. Мутновска вулканай дэргэдэ 200 мянган киловатт хүсэтэй геотермальна электростанци барихаар хараалагдана. Энэ вулкан дээрэ ажаллаһан экспедици эрдэмтэдэй тухайламжануудые батадхана. Мянгаад метр доро үрэмдэгшэд ехэ халуун уурал ба уһа элирүүлһэн байна.

Петропавловск-Камчатский.

(ТАСС).

КАМЧАТСКА ОБЛАСТЬ. Һая болотор Горелый гэжэ вулканиие «номгон зантай» гээд тоолодог байгаа юм. Имагтал 1929—1931 оной үеэр тэрэ тэһэрһэн «намтартай». Харин бүри зуугаад жэлэй саана айхабтараар дэлбэрһэн юм гэлсэдэг. 1977 онһоо эхилжэ тэрэнэй абари зангынь хубилжа, дошхоржо эхилээ бэлэй. 1979 оной зун, намарай үеэр гол кратер соонь шэнэ нүхэнүүд бии болоо, баруун хана шадарнь байһан нуурай уһан бусалжа захалба. Тиихэдэ ойро дүтэ ошоходо, халуун амисхаалынь эли бодо мэдэрэгдэдэг һэн.

Үнгэрһэн жэлэй эхинһээ хойшо Горелый вулканай орой дээрэһээ газ ба үнэһэнһөө бүридэһэн манан мэтэ унеэр һалахаяа болинхой. Горелый вулканай абари түхэл «хүдэлмэринь» Камчаткын бусад вулкануудайхиһаа тад ондоо гээд эрдэмтэд һанамжална.

Саашадаа энэ вулкан ямар абари зан харуулха ааб? Дүлэтэ халуун бурмань тэрэнэй кратер сооһоо сүмэрэн өөдөө дэгдэхэ ха гү, али тиин 30-аад онуудай үеынхидэл унтаршаха ха гү? Эдэл асуудалнуудта харюу вулканологууд бэдэржэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Горелый вулканай тэһэрэлгые тусхай комплексно экспедициин гэшүүд шэнжэлжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Совеэдүүдэй хүдэлмэри

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДЫЕ САГ СООНЬ ХАРАХА

Партиин райком болон арадай депутадуудай районно Совеэдэй гүйсэдком ажалшадай бэшэгүүдтэ саг үргэлжын анхарал хандуулжа байдаг. Юундэб гэхэдэ, ажалшад дээдын зургаануудта гомдол болон дурадхалнуудтайгаар хандахадаа, Үндэhэн Хуулиин олгоhон эрхэеэ эдлээр, ажал хэрэгээ hайжаруулха, дутуу дундануудые усадхаха тушаа hанаагаа зохёожо байhанаа гэршэлдэг байна ха юм. Зарим предприятинууд, эмхи зургаанууд болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай гомдол болон дурадхалнуудые хаража үзэхэ, хэмжээ абаха талаар хайхарамжагүй яабадал гаргадаг байна.

Бидэнэр ажалшадай гомдол ба дурадхалнууд тушаа Хандагатайн леспромхоздо ямар хүдэлмэри хэгдэжэ байhан тухай асуудалаар hонирхоhон байнабди.

Леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд ажалшадай гомдол ба дурадхалнуудые бүридхэлдэ абаха, харюу үгэхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри ябуулна гээд шалгалта харуулба. Хүн зонhоо ородог олонхи гомдолнуудые леспромхозой дирекци саг дарыдань хаража үзэдэг, хэмжээнүүдые абадаг байна.

Гэхэтэй хамта, тус леспромхоздо ажалшадай гомдол болон дурадхалнуудые хаража үзэхэ гурим бүдүүлигээр хазагайруулагдана гэжэ шалгалта тодорхойлоо.

1979 оной июниин 1 болотор ажалшадай бэшэгүүдые бүридхэжэ абаха дэбтэр леспромхоздо үгы байhан дээрэhээ, тэрэ саг болотор хэдышье бэшэгүүдэй ороhые мэдэхын аргагүй байна.

Леспромхозой директор А. Д. Егоров районой арадай хиналтын комитедэй заседани дээрэ энэ асуудалаар тоосоожо, ажалшадай бэшэгүүдтэ хайша хэрэгээр, ёhын тэдысэ хандажа болохогүй гэжэ [illegible] hануулагдана. Тиигэжэ леспромхозой директор гомдолнууд ба дурадхалнуудые бүридхэлдэ абаха хэрэгые гуримшуулха тухай 1979 оной майн 12-то захиралта гаргаhан юм. Гэбэшье тэрэ захиралтань леспромхоз дотороо hайнаар дүүргэгдэнэ гэхын аргагүй. Леспромхозой директорhээ гадна, тэрэнэй орлогшод, түмэр замай хүтэлбэрилэгшэд хүнүүдтэй уулзаха хөөрэлдэхэ ёhотой гэжэ тэрэ захиралта соонь хэлэгдэhэн байгаа. Гэбэшье гансал леспромхозой директор долоон хоногто нэгэ дахин хүнүүдэй гомдол, мэдүүлгэнүүдые шагнажа, хөөрэлдэдэг байна.

Түмэр замайн управлени, [illegible] доодо складта, транспортын цехтэ, модо бэлэдхэлэй пунктда — хүдэлмэришэдэй олоороо ажалладаг газарта ажалшадай гомдол ба дурадхалнуудые бүридхэжэ абаха, хүн зонтой уулзаха хөөрэлдэхэ гурим тодорхойлогдоогүй байна.

Ажалшадай бэшэгүүдтэ ёhын тэдысэ хандаха, саг дарыдань бэшэгүүдтэ харюу үгэхэгүй ушар яhала олоор дайралдана. Жэшээлхэдэ, дайнай ветеран В. К. Рован гэгшын леспромхозой дирекцидэ байра тухай оруулhан бэшэгынь анхарагдангүй үлэшэhэн байгаа. Тиихэдэнь нүхэр Рован СССР-эй модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министрэ гомдол оруулhан байба. Удаань 1980 оной апрель hарада тэрэнэй шанга хэргээгээ «Забайкаллес» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэд нүхэр Рованай бэшэгээр ямар хэмжээ абтааб гэжэ харюусахыень hануулhан байна. Тэдэ мүртэй харюу леспромхозой директор нүхэр Егоровой зүгhөө үгтөөгүй.

Нүхэр Рованай гурбадахи «Забайкаллес» нэгэдэлэй түлөөлэгшэ тус леспромхоздо сэржэ, энэ асуудал зүб тэшэнь шиидхэгдээ болоо hэн.

Тэрэшэлэн леспромхозой хүдэлмэришэн В. Н. Колобовэй байрын тухай асуудалые леспромхоздо шиидхэжэ ядаhадаа, КПСС-эй райкомдо хандаhан байна. Энэ асуудал хоёр hарын үнгэрhэн хойно зүбөөр шиидхэгдээ hэн.

Ажалшадай бэшэгүүдэй саг дарыдаа хаража үзэгдэдэггүй, зохихо хэмжээнэй түргөөр абтадаггүй байhые тус баримта элээр гэршэлнэ гэшээ. Тиихэдэ үшөө дайнай ветеран У. Н. Хахархаев, дайнай ветерануудай М. В. Бурдуковский, Н. С. Вешняковский гэгшэдэй гомдолнуудые богони болзор соонь хаража аргатай hэн, хоёр-гурба hарын турша [illegible].

Ажалшадай бэшэгүүдые шиидхэлгэ, тэдэ бэшэгүүдэй ёhоор дутагдалнуудые усадхаха тушаа хүдэлмэри ябуулха, гомдол бариха балтай болоhон шалтагаануудые элирүүлхэ тушаа [illegible]. Зүгээр районой бусад предприятинууд, эмхи зургаанууд, колхоз, совхозуудта ажалшадай бэшэгүүдтэ хандаха тушаа хүдэлмэриие hайжаруулха тухай хэмжээнүүдые арадай депутадуудай районно Совеэдэй гүйсэдком абажа байна.

Н. ОЧИРОВ,
арадай депутадуудай Загарайн районно Совеэдэй гүйсэдкомой секретарь.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БОЛГАРИИН ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДАЙ АМЖАЛТА

СОФИ. Үнгэрhэн долоодохи табан жэлэй туршада ороной хүдөө нютагуудай ажалшад илангаяа ехэ амжалта туйлаа. 1976 — 1980 онуудай туршада hалбариин үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциин хэмжээн зургаадахи табан жэлэйхидэ орходоо горитойгоор дээшэлээ гэжэ ТАСС-ай корреспондентдэ Болгариин земледельческэ арадай союзай (БЗНС) саг үргэлжын секретарь Димитр Карамуков мэдүүлбэ. Жэшээлхэдэ, шэниисэ үйлэдбэрилгэ жэлдээ дунда зэргээр 300 мянган тонноор, кукуруза — 150 мянган тонноор, ешмээн 95 мянган тонноор, мяхан 151 мянган тонноор нэмээ.

Гэхэтэй хамта оронноймнай хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ горитой нөөсэ арга боломжонууд бии гэжэ Д. Карамуков онсолон тэмдэглэбэ. Тэдэниие сүм ашаглалга хадаа наймадахи табан жэлэй түсэбэй түрүүшын шатынь гол зорилго болоно. Ороохо таряа үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлгэ — хүдөө ажахымнай хүгжэлтын гол шэглэлыень тодорхойлхо юм. Тиин жэл бүри дунда зэргээр 10,5 — 11 миллион тонно таряан хуряагдаха жэшээтэй.

ЭДИР ҮЕТЭНДЭ ЗОРЮУЛЖА

БЕРЛИН. Республикын номой магазинууд соо эдэ үдэрнүүдтэ илангаяа хүлгөөтэй. Энэшье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, үбэлэйнгөө амаралтада гараhан hургуулиин үхибүүдтэ гэртэхиниинь номуудые бэлэглэдэг заншалтай.

Үнгэрhэн 1980 оной туршада ГДР-эй номой хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд эдир уншагшадайнгаа анхаралда ниилээд hонирхолтой программа дурадхаа ошуу. 17 миллион хэhэгээр барлагдаhан тэдэ номуудай дунда М. Горькиин, А. Н. Чеховэй, Марк Твенэй, Дж. Лондоной, аха дүүнэр Гриммүүдэй зохёолнуудhаа гадна, ГДР-эй мүнөө үеын уран зохёолшод Э. Штритматтер, Ф. Родриан ба бусадай бүтээлнүүд ороо.

«Фердаг юнге вельт» гэжэ номой хэблэл манай «Малыштай» хамта «Замбуулин соо» гэжэ нэрэтэй айхабтар [illegible] сонгол барлан гаргаба.

(ТАСС).

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ БА АРАДУУДАЙ ЖАРГАЛТА БАЙДАЛАЙ АША ТУhАДА

Үнгэрhэн жэлдэ ажабайдалай бүхы асуудалнуудаар горитой амжалтануудые туйлаhан социалис оронууд бата найдамтайгаар Шэнэ жэлые угтаба. Ажал хэрэгүүдэйнгээ дүнгүүдые согсолон, гэдэргээ эрьен харахадаа, аха дүү гүрэнүүд эб найрамдалай ба арадуудай жаргалта байдалай аша туhада зохёохы ажалдаа туйлаhан ехэ үрэ дүнгүүдээрээ омогорхоно.

СОФИ. 1980 он совет-болгар харилсаа холбооной түүхэ бэшэгтэ толотомо хуудаhа бэшээ. СССР-эй техническэ туhаламжаар Болгарида арадай ажахын 26 томо барилга бодхоогдожо, ашаглалгада оруулагдаба.

Ороной энергосеть ехэ нэмэлтэ хүсэ абаhан байна. Козлодуйдахи атомна электростанциин гурбадахи энергоблок Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ ашаглалгада оруулагдаа. Мүнөө тэрэ НРБ-дэ үйлэдбэрилэгдэдэг электрын элшэ хүсэнэй табанай нэгэ хубиие үгэнэ.

БУДАПЕШТ. Үнгэрhэн жэл Венгриин хүдөө ажахын ажалшадта хүндэ хүшэр байгаа. Хабартаа оройболотор хүйтэржэ, тарилгын хүдэлмэри hаатуулаа hэн. Намар эртэ саhан орожо, ороохото ургамалнуудые хуряахадань, бэрхэшээл түбэг ушаруулhан байна. Гэбэшье таряашад шалгалтаяа амжалтатайгаар бариба.

1980 ондо Венгридэ урда тээнь ургуулагдаагүй ехэ ургаса абтаба. Орон дотор дунда зэргээр гектар бүриhөө 47 центнер шэниисэ хуряагдаа.

БЕРЛИН. Шэнэ гэр байрада орохоhоо эрхим Шэнэ жэлэй бэлэг байха юм аал? ГДР-тэ хоёр мянга шахуу бүлэ шэнэ байрада нүүжэ ороо. Бүхы дээрээ жэлэй турша соо республика дотор хахад миллион хүн байра байдалаа hайжаруулhан байна.

Байрын гэрнүүдые хурдан түргэнөөр бариха гэшэ СЕПГ-эй социально-экономическа программын шухала хубинь болоно.

ХАНОЙ. Гайхамшаг hайндэрнүүдые — Августын революциин, республикын байгуулагдаhаар 35 жэлэй ойе, СРВ-гэй шэнэ Конституциие баталан абалгые тэмдэглэлгын жэл боложо, 1980 он вьетнам арадай дурасхаалда үлэхэ юм.

Бэрхэшээл түбэгүүдэй ушарааашье hаань, вьетнам арад экономико хүгжөөлгэдэ ехэ амжалтануудые туйлаа. Хото, городуудта промышленна предприятинууд, байрын гэрнүүд амжалтатайгаар hэргээгдэжэ, хүдөө ажахыда тохёолдуулагдаhан дайнай хойшолонгууд усадхагдажа байна. Үнгэрhэн табан жэлэй турша соо СРВ-дэ промышленна үйлэдбэри 17,3 процентээр ургаа. Хэдэн арбаад экономическа шухала барилга ашаглалгада оруулагдаа.

БЕЛГРАД. Үйлэдбэриин ашаг үрэ болон шанарые дээшэлүүлгэ, ажалай бүтээсэ нэмээлгэ, мүнгэ зөөри гамтайгаар гаргашалга — эдэ бүхы зорилгонуудые үнгэрhэн жэлдэ Югославиин промышленна предприятинуудай барилгын коллективүүд амжалтатайгаар шиидхэлэн байна.

УЛААН-БААТАР. Үнгэрhэн жэлэй hүүлшын үдэр Монголой ниислэл хотодо ажаhуугшадта илангаяа мартагдашагүй байха юм. Совет барилгашадай эндэ бодхооhон 100 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай шэнэ ехэ комплексын байшан гэрнүүд үүдэеэ сэлиhэн байгаа. 3 мянга гаран бүлэ 9 болон 12 дабхартай болбосон түхэлтэй байшан гэрнүүдтэ нүүжэ оробо.

Үнгэрhэн жэлдэ совет-монгол харилсаа холбоон хурдан түргэнөөр хүгжөөгдөө. Хоёр ороной мэргэжэлтэдэй аша үрэ ехэтэй ажал ябуулгын ашаар ниислэл хотын ТЭЦ-эй дүрбэдэхи ээлжээн ашаглалгада оруулагдаба.

ПРАГА. Шэнэ жэлэй эхиндэ Чехословакиин ниислэл хотодо метрополитенэй шэнэ участок баригдажа ашаглалгада тушаагдаба. 3 километр утатай лини хотын түбые Прагын хүн зоной олоороо ажаhуудаг зүүн районуудтай холбоhон байна. Газар доогуур гаргагдаhан харгы заман утые 1981 он болотор 20 километртэ хүргэхэ гэhэн КПЧ-гэй XV съезд дээрэ табигдаhан зорилго бэелүүлэгдээ.

Советскэ Союзай техническэ туhаламжаар ниислэл хотын метро баригдана.

ХИЛЫН · ТАСС · АПН · СААНАhАА

ОЛОНИИТЫН ГОЛ АНХАРАЛДА

ДЕЛИ. Л. И. Брежневэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Индидэ ерээд байха үедөө Персидскэ тохойн оршон байдалые гуримшуулан hайжаруулха, Индиин океаниие амгалан байдалай зоно болгохо гэhэн дурадхалнууд Индиин олониитын болон хэблэлэй гол анхаралда байhаар. Персидскэ тохойн оршондохи түгшүүрилтэ байдалые hуларуулхын тула совет хүтэлбэрилэгшын гаргаhан үүсхэлые Индидэ халуунаар дэмжэнэ гэжэ «Пэтриот» газетэ тэмдэглэнэ. Тусхайлбал, тэндэ, мүн оршон тойронхи аралнууд дээрэ гадаадын сэрэгэй баазануудые байрлуулхагүй гэhэн дурадхал оруулаа hэн. Энэнь Индиин океаниие амгалан байдалай зоно болгохын түлөө Советскэ Союзай залан сэхээр тэмсэдэг байhыень үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлнэ. Имэ политика США-гай ба баруунай бусад оронуудай зүгhөө тохёолдуулагдадаг политическэ, экономическа аюул түбэгүүдые усадхан зайсуулхын түлөө тэмсэдэг эрье шадарай гүрэнүүдэй национальна аша туhада бүрин харюусана.

ЭРИД БУРУУШААЛГА

ДЕЛИ. Зүүн-Урда Азидахи байдалые түбэг бэрхэшээлдэ оруулха талаар шэглүүлэгдэhэн империалис болон хархис хүсэнүүдэй бэелүүлжэ байдаг ээрхэг түримхэй политикые Индиин түрүү үзэлтэй олониитэ эрид буруушаана. Хүршэ оронуудай газар дайда дээрэhээ Афганистанда эсэргүү яоуулгануудые үүдхэдэг контрреволюционно хүлhэнэй бандануудые нэн түрүүн ДРА-ган хуулита правительствые унагааха эрмэлзэлтэн американ империалистнууд, Хитадай ээрхэн зонхилогшод тухирна гэжэ «Пэтриот» газетэ редакционно статья соогоо бэшэнэ. Газетын бэшэhэнэй ёhоор, Афганистанай дотоодын хэрэгүүдтэ гадаадын оронуудай хамааралсалгын болюулагдаад, амгалан ёhоной хөөрэлдөөнүүдэй үнгэргэгдөөд байгаа hаань, энэ районахи шахардуу байдал hуларуулагдаха аргатай. Бэй ёhоной хөөрэлдөө үнгэргэхые ДРА-гай правительство уряалаа hэн.

Империалис болон хархис хүсэнүүдэй дайсан харша яоуулгануудые Афганистанай арад болон правительство, эб найрамдалда дуратай, түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүд буруушаангүй байжа шадахагүй гэжэ «Пэтриот» тэмдэглэнэ. СССР болон социалис хани нэгэдэлтэ бусад оронууд ДРА-да ехэ туhа хүргэнэ. Энэ туhаламжа, дэмжэлгэнь афган арадай революционно туйлалтануудые хамгаалха, Афганистанда амгалан байдал зохёохо талаар шэглүүлэгдэнхэй.

УГАНДЫН ПРЕЗИДЕНТ АРАДТАА ХАНДАБА

КАМПАЛА. Угандын президент М. Оботе арадтаа хандажа, үгэ хэлэбэ. Национальна нэгэдэл бэхижүүлхэ, орон дотор тогтонижонги ба аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ республикын шэнэ правительство али болохоор туhалхые эрмэлзэнэ гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ гэшэ үргэн ниитэ хүн зоной аша туhада харюусана гээд, тэрэ мэдүүлээ. Орон дотор hая болоожо үнгэрhэн парламентын hунгалта ба правительствые бүридхэн байгуулга орон дотор этигэл найдабариин оршон байдал байгуулха арга боломжонуудые нээнэ гэжэ хандалга дотор хэлэгдэнэ.

Шэнэ правительство арадай, нэн түрүүн таряашад болон хүдэлмэришэдэй аша туhада харюусаха политическэ хараа шугам баримталха юм гэжэ М. Оботе онсолон тэмдэглээ. Гүрэнэй шухалын шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ залуушуулай эдэбхитэйгээр ба аша үрэтэйгөөр хабаадахын тула болоомоор бүхы арга боломжонуудые байгуулха шухала гэжэ тэрэ хэлээ.

Харин гүрэнүүдтэ ажаhуудаг Угандын эрхэтэдые Эхэ ороноо бусажа, шэнэ байдал байгуулха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень уряалба.

САЛЬВАДОР. Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ Национальна сүлөөрэлгын фронтын отрядууд эдэ үдэрнүүдтэ оронойнгоо бүхы районуудта шанга тэмсэл эрхилнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Фарабундо Мартиин нэрэмжэтэ Национальна сүлөөрэлгын фронтын патриодуудай лагерьта.

ЮПИ—ТАСС-ай фото.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

БЭРХЭШЭЭЛНҮҮДЭЙ ЖЭЛ, ЭТИГЭЛ НАЙДАБАРИИН ЖЭЛ

Үнгэрhэн 1980 он ямар жэл байба гэшэб? [illegible]

Шахардуу шанга байдал hуларуулха политикада элдэб бэрхэшээлнүүд тохёолдоо, эсэргүү тэмсэгшэд олошороо. [illegible]

Шахардуу шанга байдал hуларуулха политикын аршалан хамгаалха ба үргэлжэлүүлхын түлөө оролдожо байhан зүүн гүрэн Генеральна Ассамблейн XXXV сесси дээрэ мэдүүлээ. Энэ политикые саашадань hулааруулхагүйн түлөө, али таhалдуулхагүйн тула шухала рэгтэй бүхы хэмжээнүүдые абаха гэжэ уряалаа.

Тиихэдэ буу зэбсэг сэхээр hайжаруулха ба буу зэбсэгые хязгаарлалгые хизаарлаха талаар нүгөөдэ тэмсэлэй таhалдуулагдаагүй байhан тон шухала байна. Юрын буу зэбсэгүүдэй тоодо ородог зарим түхэлэй зэбсэгүүдые хэрэглэмжэhээ хорихо гү, али хизаарлаха талаар ООН-ой конференци үнгэрhэн намар Женевэдэ яhалахан үрэ дүнтэйгөөр дүүрэhэн гээшэ. Европодо ядерна буу зэбсэг хизаарлаха асуудалаар совет-американ хөөрэлдөөнэй түрүүшын раунд тэндэ, Женевэдэ үнгэргэгдөө. Ингэжэ Европын түбтэ зэбсэгтэ хүсэнүүдые ба буу зэбсэг хоёр талаhаа хороохо тухай Венэдэ хэгдэжэ байhан хөөрэлдөөн зогсоогдошоhон hуурихаа нэгэ бага дуг гэhэн шэнги болоо hэн.

Богонёор хэлэхэдэ, уласхоорондын хэрэгүүд заhаржа, өөрынгөө жэнхэни урасхалда орохо ёhотой. Энэ асуудалай хүгжэлтын имагтал имэ замда орохын тула Советскэ Союз ба тэрэнэй социалис союзнигууд хэрэгтэй бүхы юумэ сүм хэнэ.

1980 ондо совет арадай үмэнэ коммунизм байгуулгын шэнэ арга боломжонууд нээгдэhэн байна. Совет оромнай арбадахи табан жэлээ түгэсхэжэ, КПСС-эй XXVI съездын зарлагдаха жэлдэ, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын шэнэ жэлдэ оробо. Совет коммунистнуудай болохоео байгаа хуралдаан хүсэн түгэс социализмын экономическа, социальна ба политическэ байдалай хубилалтануудай үрэ дүнгүүдые гаргажа, коммунизм байгуулгын эхилжэ байhан шатын программые тодорхойлхо байна. «...туйлай ехэ хүдэлмэри хэхэ зорилго бидэнэрэй урда табигдана, — гээд Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай октябриин (1980 он) Пленум дээрэ хэлээ hэн. —Наядахи онуудта экономикоёо ашаг үрэ ехэтэй болгохо зам дээрэ гаргалга дүүрэжэ, ажалай бүтээсэ ба шанар эрид дээшэлүүлэгдэхэ ёhотой».

Манай Ленинскэ партиин «1981—1985 онуудта ба 1990 он хүрэтэрхи үе соо СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй» проектые бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табинхай. Партимнай экономическа ба социальна холын хараата уг зорилго юуб гэхэдэ, арад зонойнгоо байдал hуудалые улам баян дэлгэр болгохо яoадал хангалга болоно, КПСС ба совет арад өөhэдынгөө ерээдүйе бата найдамтайгаар түсэблэнэ.

Капиталисшье оронуудта мүн лэ түсэбэй ёhоор ажаhууха хүсэл байдаг ааб даа. Тэдэ хубиин мэдэлэй үйлэдбэри дээрэхи элдэб ушарнуудые түсэбөөр хараалхын аргагүй ха юм. «Дэлхэйн экономическа кризис, нефтиин үнэ сэнгэй ургалтын хойшолонгууд, хүн зоной олоороо хүдэлмэригүйдэлгын аюул ба экономикын хүгжэлтын дабшалгын hуларалга — эдэ бүгэдэ партинуудта өөhэд өөhэдынгөө түсэбүүдые зохёохо арга болгомжо олгоногүй, — гэжэ Баруун Германиин «Вестфелише рундшау» гэжэ бэшээ.

Гэхэтэй хамта аяар гурбан зуун жэлэй турша түрэлхитэй энэ дутагдалые усадхажа шадаагүй байhан капитализмын түсэблэлгэ ямар нэгэ туhаламжа хүргэдэхэ байhаниинь бэрхэтэй ааб. [illegible] ушар хадаа социализмын нүлөөhөө таhаршагүй үйлэ хэрэг мүн болоно.

Загаhан толгойhоо үжэжэ эхилдэг гэжэ арад зоной дунда хэлэгдэдэг. Капитализмын гол гүрэн болохо Америкын Холбоото Штадуудай «түэлэн үмхирэлгэнь» улам үргэдэжэ байна. США-гай шэнэ президент Р. Рейган Америкын экономикын мүнөө үеын байдалые эмхи гуримгүй «ноохолой» гэжэ нэрлээд, [illegible]

Би байhан хүсэ шадалаа аршалан, Баруун Европын, Японой капиталистнуудтай үрдилдөөтэ тэмсэлэ үргэлжэлүүлхэ тула американ империализм ажалшадые дарлан мүлжэлгэе улам шангадхана. Гурбан талын (США—Баруун Европо—Япон) энэ үрдилдөөндэ автомобильна, телевизионно, булад хайлуулгын, химическэ, текстильнэ ба бусад олон hалбаринуудай дунда худалдаа наймаанай болон экономическа дайн болоожо байна. Энэ тулалдаанай мүнөө үеын байдалые хаража үзэхэдэ, Атлантикын хоёр талада шэнэ тулалдаанда бэлдэлгэ улам үргэдэжэ байна.

«Сүлөөтэ дэлхэй» гэдэгэй абари зан, ёho заншал ямар бэ гэхэдэ, уhанда унаhан нэгэниинь нүгөөдэеэ татажа унагаана, энергетическэ бэрхэшээлдэ ороhон джентльменүүд нэгэ баррель нефтиин түлөө бэе бэеынгээ хоолойе таhа таталсахаар бэлэн.

Капитализмын оронууд 1980 ониие ядуухан, найдабаригүйхэн үрэ дүнгүүдтэйгээр дүүргэбэ. Улам гүнзэгыржэ байhан экономическа кризис hабартаа бажуужа абаал hаа, хэниешье табинагүй. Юрэнхы дэлгүүрэй оронуудта ажалгүй болоhон 7 миллионhоо дээшэ хүн тоологдоно, США-да—8 миллион. Валютын үнэ сэнгэй уналга ФРГ-дэ 5 процентhээ эхилээд, Англида 25 процент хүрэтэр урганхай. Уласхоорондын валютна фондын үгэhэн мэдээнэй ёhоор, промышленна хүгжэлтэ ехэтэй капиталис оронуудай национальна бүхы продуктнуудай ургалта 1980 ондо дунда зэргээр оройдоо 1 процент болоhон байна. Имэ урагшагүй байдал аяар долоон жэлдэ үргэлжэлhөөр, эдэ бүгэдэ дээрэhээ харахада, 1981 ондо заhархань бэрхэтэй.

Дэлхэйн капитализмда даладахи онууд айхабтар хүндэ хүшэр арбан жэл байба. «Наладахи онууд ямар байлтайб? Капиталис оронуудай банкирнуудай жэл бүри үнгэргэгдэдэг уулзалга Австриин Альпбах хотодо hаяхан болоо. «Наядахи онуудта экономическа кризис болохо гү» гэhэн асуудал тэндэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Нью-Йоркын «Джорнэл оф коммерс» газетын бэшэhэнэй ёhоор», уулзалгада хабаадагшад зүбшэгдэhэн асуудалда найдабари багатай харюу үгөө.

Уласхоорондын политическэ байдалай али бүхы хубилалтануудые хараада абан, ингэжэ хэлээ hаа, балай ехэ алдуу болохогүй ха: бүтэмжэтэй hайн политикын табигдаhан аяга шэгнүүр дээрэ хүндөөр дарана, тиимэ политика Советскэ Союз, социалис хани нүхэсэл, эб найрамдалда дуратай мүнөө үеын түрүү үзэлтэй хүсэнүүд баримталжа байдаг.

Вл. КУЗНЕЦОВ,
(ТАСС).

БИРМЫН НАЦИОНАЛЬНА hАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

33 ЖЭЛ СОО БЭЕЭ ДААНГИ БАЙДАЛАЙ ТУГ ДОРО

Бирманскэ Союз гэдэг Социалис Республика национальна hайндэрөө—Бэеэ дааhан байдалай үдэрые январиин 4-дэ тэмдэглэхэнь. Бэеэ дааhан байдалтай шэнэ гүрэн 33 жэлэй урда тээ дэлхэйн карта дээрэ бии болоо hэн. Энэ үдэр Рангундахи губернаторай ордоной урда талада «Роял джек» — Английн колониальна дарлалта мүлжэлгын hүлдэ тэмдэг буулгагдажа, тэрэнэй орондо бэеэ дааhан байдалтай Бирмын туг намилзуулагдаа hэн. Жэл бүхэндэ энэ үдэр Бирмын олон мянгаад хүн ниислэл хотын түбтэхи Шведагон гэдэг hүмын оршодог нангин гүбээ тээшэ ошодог юм. Английн колонизаторнууд болон Японой булимтарагшадта эсэргүү, национальна эрхэ сүлөөгэй түлөө удаан үргэлжэлhэн баатар габьяата тэмсэлдэ домог суута генерал Аун Сан болон тэрэнэй соратнигуудай хүтэлбэри доро Бирмын олон үндэhэ яhатаниинаа бүридэhэн арад түмэн эдэнэй дурасхаалые ёhолон хүндэлхэеэ эндэхи багахан мавзолейдэ ерэдэг байна.

Ороной Революционно Совеэдэй социалис общестывын үндэhэ hуури байгуулха хараа шэглэлые соносхоhон 1962 он бэеэ дааhан байдалтай залуу гүрэнэй байгуулгада шухала шата болоо hэн. Ревсоведэй байгуулhан Бирмын Социалис программа гэдэг парти (ПБСП) Бирмые капиталис бэшэ замаар дабшуулха зорилготой политическэ, экономическа ба социальна үргэн ехэ хубилалтануудые бэелүүлжэ эхилhэн юм.

Арадай - демократическа засаг захиргаан экономикын гол hалбаринуудые гүрэнэй мэдэлдэ оруулба. 1968 ондо правительство экономическа хүгжэлтын 20 жэлэй холын хараата түсэб баталан абаhан байгаа. Бирмые гээгдэнги хүдөө ажахытай оронhоо аграрно-индустриальна мүнөөнэй гүрэн болгохо гэhэн зорилго табигдаhан байгаа бшуу. Бирмын хоёр дүрбэн жэлэй түсэб бэелүүлгын үедэ национальна индустриин үндэhэ hуури табигдаа. Ашагта малтамал шанаржуулгын промышленность илангаяа хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэнэ. Амгатал үнгэрhэн финансын жэлдэ энэ hалбариин үйлэдбэриин хэмжээн 17 процентээр дээшэлээ. Гүрэн сагаан туулга болон вольфрам олзоборилон абаха шэнэ предприятинуудые барихаар, цементын заводуудые hэльбэн шэнэлхээр, нефтиин баялигуудые бэдэрхээр түсэблэнэ.

Бирмэдэ национальна экономикын шухала hалбари болохо хүдөө ажахын ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Мүнөө хүдөө ажахыда таряашадай 800 гаран кооператив эмхидхэгдэн байгуулагдаа. Хүдөө ажахын техникэ, газар таряалан элдүүрилгын түрүү аргануд эндэ хэрэглэгдэнэ.

Бирмын хүн зоной 80-яад хубиин хүдэлдэг хүдөө ажахы экономикын гол hалбаринь болоно. Тэдэ барайгар тарижа ургуулга энэ hалбариин үндэhэ hууринь болоно бшуу. ПБСП болон Бирмын правительство барайгаар схэр тарижа ургуулхын түлөө тэмсэлдэ таряашадые элсүүлэн хабаадуулна. Бэеэ дааhан байдалтай болоhонhоо хойшо үнгэрhэн жэлнүүдтэ барайгарай талмай хоёрhоо үлүү дахин үргэдхэгдэжэ, 13 миллион акрта хүргэгдөө. Олонхи районууд үндэр баян ургаса үгэдэг сортын барайгар тарижа ургуулна. Тиигэжэ дайнай hүүлэй жэлнүүдтэ түрүүшынхеэ 11 миллион тонноhоо үлүү ороохо хуряажа абаха аргатай болоhон байна.

Экономико, соёл культура болон хүн зоной ажаhуудалда колониализмын ушаруулhан уршаг түбэгүүдэй хойшолонгуудые усадхан зайсуулхын тула Бирмэдэ ехэ юумэн хэгдэжэ байна гээд хэлэхэ хэрэгтэй. Врачнууд, багшанар, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд дуталдана. Мүнөө болотор национальна экономико эд бараа гадаадаhаа зөөжэ асаралгаhаа, харин гүрэнүүдэй урьhаламжануудhаа дулдыдана. Гэбэшье республикын правительство болон арад зон шэлэhэн замаараа дабшахые батаар шиидэнхэй.

Демократическа хубилалтануудай замаар дабшахадаа, Бирмэ экономическа түбэг бэрхэшээлнүүдтэй ушарна.

Пекинэй зонхилогшод хүршэнэртээ харилсаагаа hайжаруулха хүсэл эрмэлзэлтэй байhанаа үгэ хүүрээрээ мэдүүлбэшье, бодото дээрээ Бирмэдэ граждан дай үүдхэхые hэдэнэ. Энээниинь Бирмын олониитэ дураа гутан буруушаана. Буруушаалгын жагсаалнууд бүхы орон дотор үнгэргэгдэнэ. Национальна нэгэдэлдэ, Бирмын бэеэ дааhан байдалда аюул тохёолдуулхые hэдэдэг маоис бандидуудай харата муухай ябуулгануудые зайсуулан сараха эрилтэ эдэнэр табина. Имэ эрхэ байдалда бэеэ дааhан байдалай үдэрые hайндэрлэлгэ хадаа нэн түрүүн Эхэ оронойнгоо дулдыданги бэшэ байдал, газар дайдынь бүрин бүтэн байлга сахихые, социалис хубилалтануудай замаар урагшаа дабшахадаа, туйлаhан амжалтануудаа батадхахые арадай шиидэнхэй байлгын жагсаал болохо юм гээд Бирмын хэблэл тэмдэглэнэ.

А. АНДРЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

Рангун.

Саянhаа Витим хүрэтэр

ҺАЙНШИ ДАА, ТҮРЭЛ ИНСТИТУДНАЙ!

Үдэр бүри ургаи hалбаржа байгаа Улаан-Үдэ хотын эгээн гоё, эгээл hаруул, томо гэрнүүдэй тоодо Зүүн Сибириин соёлой институдай байшан нэрлэгдэхэл ёhоороо нэрлэгдэдэг. Дээдэ эрдэмтэй соёлой хүдэлмэрилэгшэдые hурган гаргадаг энэ институт тогтоhоор хорин жэлэйнгээ хонгор hайхан ойе эдэ үдэрнүүдтэ тэмдэглэжэ, дүүргэжэ гараhан шабинарайнгаа урда үргэн ехэ үүдэнүүдээ сэлиоэ.

Залуухан институдай ойн баярта зорюулагдаhан научна конференци гурбан үдэрэй туршада болоhон байна. Нэн түрүүн тус конференцидэ олон хүн хабаадаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Манай ужам дэлгэр ороной зүг хизаар, хото город бүхэнhөө шахуу Зүүн Сибириин соёлой институт түгэсхэhэн, мүнөө соёл-гэгээрэлэй мэдээжэ ажал ябуулагшад, эрдэмтэд конференци дээрэ үгэ хэлэhэн байна.

Манай хүршэ Монгол hайхан оронhоо жаран хоёр хүн Зүүн Сибириин соёлой институт дүүргэжэ гараhан юм. Түрэл институдайнгаа ойн баярта хабаадалсахаяа Монголой соёлой министерствын соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин методическэ таhагые даагша Б. Ишваанжил, Монголой соёлой министерствын библиотекын хэрэгүүдээр талаар инспектор С. Лувсанням, Улаан-Баатарай соёл-гэгээрэлэй училищиин багша Д. Микид гэгшэд ерэhэн.

Б. Ишваанжилтай уулзажа хөөрэлдэхэдэмнай, тэрэ иигэжэ хэлэбэ:

— Би 1963 ондо Зүүн Сибириин соёлой институтда орожо, 1967 ондо түгэсхэhэн байнаб. Мүнөө минии түрэл hургуули хорин жэлэй ойн баяраа тэмдэглэжэ байхада ехэ баяртай байнаб. Хорин жэлые хүнэй наhаар хэмжэхэдэ олон лоо hаа, багахан саг гээшэ ааб даа. Теэд намда хамта дүтэ болоhон Улаан-Үдэ хотын, түрэл болоhон институдаймнай хүбүүдэлтэнүүд мартагдагүй ехэ байна даа. Бидэ институдай хуушан гэртэ hурадаг hэмди. Мүнөө энэ гоё hайхан ордон баригдашоо ха юм даа. Мүнөө манай Монгол ороной 24 хүбүүд, басагад эндэ hурана. Би оркестровэ отделениин hалаанай классаар Анатолий Михайлович Строженкоэр заалгаhамби. Зүүн Сибириин соёлой институт дүүргэhэн хүнүүд Монголдоо ехэ hайн хүдэлдэг юм. Тэдэнэр аймагуудай соёлой таhагые даагшадаар, аймагай театрай директорнуудаар, багшанараар болон соёл-гэгээрэлэй ондоошье хүдэлмэридэ хүдэлдэг байна. Энэ институт дүүргэhэн жаран хоёр хүн соёл-гэгээрэлэй хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитай амжалтатайгаар оруулжа ябана. Тиимэhээ би мүнөө түрэл институтдаа, бүхы багшанартаа, алба хаагшадтаа зүрхэнэй халуун баяр хүргэнэб, доро дохихо байнаб. Үшөө дахин мэдүүлнэб: энэ даа наhайшье hаа, минии түрэл hургуули!

Б. ЮНДУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: монгол нүхэднай тус институдан түрүүшын ректор байhан Д. Ж. Жалсабонтой хамта Совдүүдэй талмай дээрэ.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

«ТАЛЫН БАСАГАН» ТЕАТР

—иимэ нэрэтэй шэнэ зүжэг эдэ үдэрнүүдтэ Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театр харуулжа эхилбэ. Пьесын автор—драматург Бато-Мунко Пурбуев. Залуу режиссер Л. П. Цыденова тэрэниие найруулан табяа.

...Гүнсэмаа гэжэ нэрэтэй юрын буряад басаган эхэтэеэ хони харууhална. Гэбэшье тэрэнэй ажабайдалда хүлеэгдээгүй хубилалтанууд болоно. Эхэнь наhа барана. Гүнсэмаагай түрэhэн эсэгэ гэнтэ бии болоод, басагаяа абаашаха хүсэлтэйгоо мэдүүлнэ. Эдэ бүгэдэ хүлгөөн, сэдьхэл бодолой hамараан соогуур залуу басаган сэхэ бодолтой, шиидэнги, эрмэлзэл түгэсөө гэршэлжэ, өөрынгөө наhанай зүб зам hунган шэлэнэ. Тобшохоноор хэлэхэдэ, мүнөө үеын залуу хүнэй образ үнэн зүбөөр, этигэмээр харуулха hэдэлгэ энэ зүжэг соо хэгдээ. Тиимэhээл залуу харагшадта зүжэгэй hонирхолтой байхань дамжаггүй.

Зүжэгэй гол рольнуудта Буряадай АССР-эй арадай артистка Л. Дугарова, Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Б-Х. Балданова, Ц. Цырендоржиев, Н. Токуренова, артистнууд А. Нечкина, Ч. Ринчинов, Д. Бочиктоев, Д. Сультимов, бусад наадана.

Харагшад театрай шэнэ хүдэлмэриие халуунаар угтан абаба.

А. ЖАЛСАНОВ.

ХҮХЮУТЭЙ ДАА, ҮБЭЛЭЙ АМАРАЛТА!

Үнинэй хүлеэгдэhэн үбэлэй амаралта ерэжэ, hурагшад холо, ойрын аяншалгада мордобо. Үбэлэй амаралтын үедэ hурагшадай хаана, ямар город ошохо дуратайгаа мэдүүлhэн тухай хөөрэжэ үгэхыень манай корреспондент Улаан-Үдын аяншалга болон экскурсиин бюрогой директор Р. А. Серебряковада хандаhан байна.

— Манай республикаhаа мянга шахуу hурагшад дүшөөд бүлэг болоно, Эхэ оронойнгоо элдэб хото городуудай түүхэтэ газарнуудтай танилсахаяа самолёдоор, поездоор холын аян замда мордонхой, — гэжэ Раиса Андреевна хөөрэнэ.

Тобшолон хэлэхэдэ, хэдэн бүлэг боложо хабаарhан, республикымнай хүдөө нютагуудай hурагшад Москва, Ленинград, Волгоград, Севастополь, Орёл, Тула, Воронеж, Днепропетровск, Днепродзержинск, Владивосток болон В. И. Ленинэй түрэhэн Ульяновск, сүлөөгдэжэ байhан Шушенска, бусад городуудай хүгжэлтэ, ургалтатай хэдэн хоногой туршада танилсаха байна.

Энээнhээ гадна Улаан-Үдэ хотын предприяти, музей; соёлой гуламтануудтай танилсахые хүсэhэн Благовещенск, Ангарск, Петровск-Забайкальский хотонуудай хэдэн бүлэг hурагшад республикымнай ниислэл хото ерэнхэй, hонирхолтой аяншалгада хабаадажа захалаа.

Тэрэшэлэн, Баргажанай районой Шитханай, Баян-Голой, Гусиноозёрск хотын, Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Хориин, Хэжэнгын районуудай, Ташаланай, Барыкинай, Үлзытын, Хүртэйн болон бусад олон hургуулинуудай hурагшад «Баргажан» гостиницада буунхай. Тэдэнэр Улаан-Үдэ хотынгоо предприятинуудай үйлэдбэриин түрүүшүүлтэй, хүдэлмэришэдтэй уулзажа, ажал хэрэгтэйнь танилсаха, хизаар ороноо шэнжэлгын музейн экспонадуудые, театрнуудта hурагшадта тусхайтаар таангдажа байhан зүжэг, концертнүүдые хараха байна. Эдэнэрhээ гадна,

Улаан-Үдэдэ дүтэ шадарай тосхонуудай hургуулинуудай hурагшад нэгэ үдэрөөр ниислэл хото ерэжэ ошохо путёвконуудые абанхай. Эдэнэрые Улаан-Үдын аяншалга болон экскурсиин бюрогой автобус нютаг бүхэнhөө асарха, гэдэргэнь абаашаха болоно.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

НЮТАГАЙМНАЙ ХҮНЭЙ ХАБААДАЛГАТАЙГААР

Шэнэ, 1981 оной январь hарын эхеэр республикымнай кинотеатрнуудай экран дээрэ үргэн экранай үнгэтэ **«Һүүлшын агнуури»** гэжэ нэрэтэй шэнэ фильм харуулагдажа эхилхэнь. Тэндэ РСФСР-эй арадай артист, нютагаймнай хүн Буда Вампилов хабаадана.

Хүлеэгдээгүй ушаралнуудтай тус фильм харахадаа, аяар холын хорёод онуудта бусажа, Хойто мүльhэтэ далайн шулуун эрье дээрэ болоhон үйлэ хэрэгүүдээр hонирхохобди.

Иглулик гэжэ бишыхан газарта ажаhуугшад Россида Совет засагай тогтоhон тухай юрэл эндэ тэндэhээ дуулаhан байгаа. Эндэхи дайдын баялиг — ангай арhа, алта гэхэ мэтые харнин оронуудай дээрмэшэд хулуужа, буляажа абаашахаар hэдэhэн байгаа.

...Дээрмэшэдэй шхуна нэгэтэ тэрэ эрьедэ дүтэлбэ. Шхунын капитан Корсфилд болон тэрэнэй командада эндэхи хүнүүдэй эсэргүүсэлтэ юуншье бэшэ байгаа бшуу. Эрье дээрэ бууhан бэеэрээ тэдэнэр түргэхэноор эд зөөриинь сэхээр ашаад бусаха hэдэлгэтэй байhан. Теэд энэ hэдэлгынь юугээр дүүрэhые фильм хаража мэдээрэйгты.

«Һүүлшын агнуурине» найруулан табигша Игорь Шешуков, сценаринь Артур Макаров бэшэhэн. Юрий Богатырев, Олег Борисов, Николай Гринько, Максим Мунзук болон бусад актёрнууд фильмдэ хабаадана.

Л. ДАНИЛОВА,
кинопрокадай конторын хүдэлмэрилэгшэ.

БАРИЛДААН

СПОРТ

КУБОГАЙ ЭЗЭД ТОДОРБО

Дүрэ булаалдалгын барилдаагаар Буряадай АССР-эй кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн хүдөө ажахын институдай спортзал соо түрүүшынхеэ үнгэргэгдэжэ, спортын долоон бүлгэмэй зуу гаран барилдаашад хабаадаhан байна. Юрэдөөл, манай республикын бүхы шахуу бэлигтэй бэрхэ спортсменүүдэй энэ мүрысөөндэ хабаадаhаниинь hайшаалтай.

Кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөниие онсо илгаань юуб гэхэдэ, спортсменүүд командаяа, хани нүхэдөө хойшо татахагүйн тула бүхы хүсэ шадалаа, бэлиг шадабаряа элсүүлдэг гээшэ. Энэл ниитэ хүсэлдэ кубогто хүн шанга тэмсэлдэ үнгэргэдэг байха юм.

Түрүүшын үдэр хоёр уулзалгадаа урагшагүйдэhэн «Локомотивай», «Трудай», «Буревестнигэй» суглуулагдаал командануудай хулгын гурбан hурилга гараха ушаргүй болоо. Сэхэень хэлэхэдэ, урдандаа командна мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илажа гарадаг байhан «Буревестник» бүлгэмэй областной соведэй барилдаашад энэ удаада ехэл урагшагүйдөө гээд тэмдэглэлтэй. Республикын барилдаанай федераци, тус бүлгэмэй хүтэлбэрилэгшэд мүрысөөнэй дүнгүүдhээ зүб тобшолол хэжэ, ушар байдалаа заhаруулха бэзэ гэжэ найдагдана.

«Трудhаа» К. Балдаев, «Буревестнигhээ» залуушуулай дундаhаа дэлхэйн чемпион, уласхоорондын классай спортын мастер Б. Будаев, спортын мастерта кандидат С. Пашинский гэгшэд hайн hорилго бэлэдхэлтэй байжа, илалтануудые туйлабашье, бүхы командаяа яагаад урагшань татаха hэм даа?! Тиихэдэ «Буревестник» болон «Трудовые резервы» бүлгэмүүдэй уулзалгын үедэ хүлеэгдээгүй ушар болошон алдаа: спортын мастерта кандидат С. Сакияев Б. Будаевые арайл «бүдэрүүлжэрхин» алдаа. Ушарынь гэхэдэ, түрүүшын гурба минутын эсэстэ Сакияев 5—0 баллаар урда гараад ябаа бшуу. Дүршэл шадабари ехэтэй Борис Будаев саашадаа эдэбхижэжэ, нүхэдынгөө алдууе шадамараар hамбашаалан, илалта туйлаhан байгаа.

Түгэсхэлэй наадаанда «Трудовые резервы» болон «Урожай» бүлгэмүүдэй барилдаашад уулзажа, суглуулгаашадаа ехэтэ hонирхуулаа.

Тэрээл хүнгэн шэгнүүртэ В. Ринчинов Л. Айсуев хоёр барилдаанай хибэс дээрэ гараба. Виктор дүршэл шадабари ехэтэй спортсмен юм. Тэрэ нёдондо РСФСР-эй чемпионадта мүнгэн медаляар шагнагдаhан. Харин Лубсан олоной дунда байна мэдэжэ болохо ябаhан хүн. Залуушуулай дунда РСФСР-эй чемпион болоhон алдартай. Гурбан минутын үнгэрхэдэ, В. Ринчинов 4:2 тоотойгоор шүүжэ ябаа. Забхарлалгын hүүлдэр Лубсан Айсуев нүгөөдынгөө хүл руу эдэбхижэн дайрагаа хэдэ дахин шурган орожо, тээлмэрдүүлэн байгаа. Тиин уулзалгын дүүрэхэээ байтар хүлhөөнь шүүрэжэ, нюргалдуулан унагаажархихадань, альга ташалга аадар бороо шэнгеэр шаяшаба.

Саашадаа «Трудовые резервы» бүлгэмэй барилдаашад хэдэн илалта туйлаа. В. Гармаев — Б. Дашинамжиловые, Б. Гулгенов — Ц. Гулгеновые, В. Цэдашиев — М. Цыдыповые, Б. Цыренгармаев — Ю. Матхоновые, С. Сакияев — Э. Эрдынеевые, Ц. Иванов — Н. Бураевые диилэбэ. Эндэ «Урожай» бүлгэмэй барилдаашад нэгэ-нэгэ шэгнүүрээр дээшээ гаража барилдахадаа, урагшагүйдөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Гэхэтэй хамта, тэдэ бүхы хүсэл эрмэлзэлээ эсэстэнь хүргэжэ шадабагүй. Ушарынь гэхэдэ, олохон уулзалгануудта тэдэ түрүүшээр яhала булюу ябаhаншье hаа, саашадаа эдэбхиеэ алдажа, шүүгдэшэhэн байха юм.

О. Алексеев — Г. Махутов хоёрой уулзалга илангаяа hонирхолтойгоор хүлеэгдээ hэн. Абарга бүхэшүүлэй хэниинь илажа гарахань хаб гэжэ суглараагшад багсаамжалhан, боосоошье баряад туршаhан байха. Болото дээрээ тэнсүү шанга тулалдаан болобогүй. Европын чемпион Олег Алексеев («Урожай») табадахи минутын эхиндэ нүгөөдэеэ нэгэ хүдэлгөөн унагаажа, шүүhэн байгаа.

Удаахи хоёр шэгнүүртэ А. Лезнов — М. Елбасиев, Н. Гармаев — А. Бураевые диилэбэ. Тиигэжэ «Трудовые резервы» бүлгэмэй барилдаашад 20:13 тоотойгоор илааб. Буряадай АССР-эй түрүүшын кубогта хүртөө. Илагшадые шүүмжэлэдэ хахамнаба. Гэбэшье багшанарай институдай студентнүүдэй үнөөдэр гүүлние дүүргэжэ гол түлэб «Трудовые резервы» бүлгэмэй спортын нэрэ хүндэ хамгаалба. Спортын нэгэ бүлгэмэй нүгөөдэдэ оролцые турниршуулхаар лоо гэжэ hанагдана. Энэ ушар жэлэй hүүлдэ имагтал Респортскомитедэй зүбшөөлөөр бэелүүлэгдэхэ ёhотой бэшэ юм гү?!

Манай дүршэл шадабаритай тренернүүдэй нэгэн — республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Н. С. Ивахиновэй hурган hорилдог «Динамо» бүлгэмэй команда гурбадахи hуурида гараба. Энэмнай гол түлэб залуушуулhаа бүридэhэн, ехэ ерээдүйтэй команда болоно. Спортын мастер Л. Актинов, мастерта кандидат Б. Дашибальжиров гэгшэд хэдэн уулзалгануудтаа гоё hайхан илалта туйлажа, спортдо дуратайшуулай магтаал hайшаалда хүртөө. Республикын суглуулагдамал командын бүридэлдэ орохо болохон нэгэн бэрхэ эдир халаанай ургажа байхые хараруулба бишүү.

— Кубогта хүртэхын түлөө түрүүшын мүрысөөн яhала hайнаар эмхидхэгдэ. Энэдэ бэлигтэй залуушуулай ёhотой дабан гараа болобо. Тэрээр тренернүүд болон мэргэжэлтэдэй анхаралые, ажал хүдэлмэрые улам hайжаруулха асуудалнууд үшөөл бии байна. Нэн түрүүн хүндэ шэгнүүртэй барилдаашадые бэлдэхэ, ехэ мүрысөөнүүдтэ онсо анхаралаа хандуулха ёhотойбди, — гэжэ мүрысөөнэй судья Б. Е. Гармаев хөөрэнэ.

Б-М. ЖИГЖИТОВ.

Эдиршүүл хабаяа туршахань

▽ «Баргажан» гэжэ аяншалагшадай гостиницын конференц-зал соо hурагшадай дунда шатараар бүхэроссин XVI спартакиада эхилхэнь. Мүрысөөн январиин 3-hаа 14 болотор үргэлжэлхэ юм. Наадаанай түрүүшын шатын мүрысөөнүүд Курган, Архангельск, Рязань, Грозный, Казань хотонуудта эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэнэ.

Наадаанда команда бүхэнhөө зургаан хүбүүн, хоёр басаган хабаадана. Манай республикын бүлэг hурагшад үбэлэйнгөө амаралтын үдэрнүүдтэ эндэ сугларжа наадахадаа, өөhэдынгөө дундаhаа hүбэлгэн бэрхээр наададаг шатаршадаа элирүүлжэ, түгэсхэлэй мүрысөөндэ эльгээхэ болоно. Түгэсхэлэй наадан байгша оной мартын 21-hээ апрелиин 1 болотор Челябинск хотодо болохо юм.

▽ Ленинэй ордено локомотив-вагон заhабарилгын заводой парткабинет соо «Сагаан тэргэн» гэhэн клубай ээлжээтэ мүрысөөн hурагшадай дунда январиин 5-hаа 10 болотор эхилхэнь. Мүрысөөндэ өөhэд өөhэдынгөө зонодо түрүү hуури эзэлhэн Баргажанай, Яруунын, Зэдын, Загарайн, Түнхэнэй, Баунтын, Мухар-Шэбэрэй районуудай, Улаан-Үдэ хотын хоёр-хоёр шатаршан хабаадаха юм.

Л. ГАРМАЕВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Январиин 4-hөө 10 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 4

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Грибок-теремок», «Зайка-зазнайка» — мультфильмнүүдэй программа. 10.35 — «Приключения Травки» — уран hайханай фильм. 11.45 — «Залуушуул тухай дуунууд». 12.20 — «Монолог» — телевизионно баримтата фильм. 12.50 — Шэнэ hонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ hонин. 15.20 — Ороной телевизионно студиин баримтата фильмүүдэй программа. 15.50 — «Бирмын сүлөөлэгдэhэн үдэрые угтуулан». Бирмын национальна хатарай ансамблиин концерт. 16.20 — «Телестадион». 16.50 — «80 дней вокруг света» — олон серитэй мультфильм (Австрали, 1-дэхи ба 2-дохи серинүүд). 17.35 — **«Москва-гайхид партиин съездэдэ».** 18.05 — «Энэ шэдитэ дэлхэй» — hурагшадта зорюулагдаhан уран зохёолой викторинэ. 19.15 — «Илалтын гол үнгэнүүд» — телевизионно баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 19.35 — «Саяан» — хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан дамжуулга.

Москва. 20.25 — «Инаг дуран тухай хөөрөөн» — телевизионно уран hайханай фильм. 21.30 — «Время».

Улаан-Үдэ. 22.05 — «Шэнэ жэлэй пресс-конференци». Залуушуулда зорюулагдаhан программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 19.35 — «Соведүүдэй хүдэлмэри».

Улаан-Үдэ. 20.05 — Соносхолнууд. 20.15 — «Зүрхэн» — баримтата фильм. 21.05 — Украиныи телевидени ба радиогой симфоническа оркестрэй концертнэ программа.

Москва. 22.05 — «Киногой hонин». 22.35 — **«Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».** 22.50 — Совет дуушад Миланай Ла Скала театрай сценэ дээрэ.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 5

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.55 — «Фантазии Веснухина» — уран hайханай телевизионно фильмын 1-дэхи ба 2-дохи серинүүд. 12.10 — «Үбэлэй зурагланууд» — кино-зураглал. 12.20 — Шэнэ hонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ hонин. 15.20 — «Экран» нэгэдэлэй баримтата фильмүүд. 16.15 — «Манай адрес — Советскэ Союз». Ставрополиин хизаарай уран hайханай коллективүүдэй хабаадалгатай дамжуулга. 16.45 — «Хүхюу стартнууд». 17.30 — «80 дней вокруг света» — олон серитэй мультфильмын 3-дахи ба 4-дэхи серинүүд. (Австрали).

Улаан-Үдэ. 18.15 — Шэнэ hонин. 18.30 — «Спортын hонин».

Москва. 18.45 — «Амаралта, амаралта, амаралта». 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 19.30 — «Түсэбтэ табан жэл. Түрүүшын жэл. Зилэйхид». 20.05 — И. Брамсай «Венгерские танцы». 20.20 — «Время, вперед!» — уран hайханай фильмын 1-дэхи сери. 21.30 — «Время». 22.05 — «Уран зохёолой данса» гэhэн циклhээ «Дом Твардовского» — баримтата фильм. 23.05 — Москвагай камерна оркестрэй концерт. 23.50 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 18.15 — «Манай саад».

Улаан-Үдэ. 18.45 — Соносхолнууд 18.55 — «Буряадай уран зохёол». 19.35 — Мультфильмнүүд. 20.15 — Д. Аюшеевэй симфоническа хүгжэм. 21.00 — «Край устремленный в будущее» — баримтата фильм. 21.50 — «Экран» — телесуглуулбари.

ВТОРНИК, 6

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Время, вперёд!» — уран hайханай фильмын 1-дэхи сери. 11.15 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 12.15— Шэнэ hонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 Шэнэ hонин. 15.20—«Ажалша хүнэй халуун альган»—баримтата фильм. 15.35 — «Залуушуулда зорюулагдаhан хүгжэмтэ үдэшэ» С. Рахманиновай зохёолнууд. 17.30 — «80 дней вокруг света» — олон серитэй мультфильмын 5-дахи ба 6-дахи серинүүд. (Австрали).

Улаан-Үдэ. 18.15 — «Манай шэлэhэн харгы замууд» (дабталга).

Москва. 18.45 — «КПСС-эй XXVI съездэдэ—эрхим угтамжа». 19.10 — «Хүхюу нотохонууд». 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа (буряадаар).

Москва. 20.10 — «Время, вперед!» — уран hайханай фильмын 2-дохи сери. 21.30 — «Время». 22.05 — «Русская зима» гэhэн уран бэлигэй фестивалиин түгэсхэлэй концерт. Кремлиин Съездүүдэй ордонhоо дамжуулга. Забhартань — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 18.15 — «Шатарай hургуули». Сагаан тэргэ.

Улаан-Үдэ. 18.45 — Соносхолнууд. 18.55 — Баримтата фильмүүд.

Москва. 19.30 — «Эрдэм наукын байдал». Таджигай ССР-эй Наукануудай академи.

Улаан-Үдэ. 20.10 — «Музейн залнуудаар». 20.50— «Зүүн Сибирь» — киножурнал. 21.00 — Буряадай АССР-эй гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй концерт.

СРЕДА, 7

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Время, вперед! — уран hайханай фильмын 2-дохи сери. 11.25 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.15— Шэнэ hонин.

Улаан-Үдэ. 12.20 — «Невероятные новогодние приключения 7 «Д».

Москва. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ hонин. 15.20 — Баримтата фильмүүд. 16.20 — «Эдиршүүлэй уран бэлиг». 16.50 — «Коммунистнууд тухай хөөрөөн».

Улаан-Үдэ. 17.20 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Москва. 17.50 — «80 дней вокруг света» — уран hайханай фильмын 7-дохи ба 8-дахи серинүүд. (Австрали) 18.35 — «Бидэ БАМ барнинабди!» 19.00 — «Хүүгэдтэ — уран шүлэг». 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 19.30 — «КПСС-эй XXVI съездые угтуулан». Литовско ССР-эй телевидениин программа. Литвагай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. П. Гришкявичус үгэ хэлэхэ. «Земле и человеку» — баримтата фильм. Литвагай ССР-эй уран hайханай коллективүүдэй ба искусствын уран бэлигтэнэй концерт. 21.30 — «Время». 22.05 — «Баримтата экран». 23.10 — Концерт. 23.35 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 17.20 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!»

Улаан-Үдэ. 17.50 — Соносхолнууд. 18.00 — «Агитаторнууд болон политинформаторнуудта туhаламжа». 18.20 — «Пионерия» — киножурнал. 18.30 — «Четвертая высота» — уран hайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 8

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Бременские музыканты» — мультфильм. 10.25—«Валькины паруса» — уран hайханай фильм. 11.35—Г. Веревкиной нэрэмжэтэ гүрэнэй академическэ украин арадай габьяата хоорой концерт. 12.20 — Шэнэ hонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ hонин. 15.20 — «Человек на земле» — кинопрограмма. 16.25 — Хүгжэм. 17.40 — «80 дней вокруг света» олон серитэй мультфильмын 9-дэхи, 10-дахи серинүүд. (Австрали). 18.25 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Хүмүүжүүлгын хэрэгые — комплекснэ аргаар». Зеленоград городой партиина организациин дүй дүршэл тухай. 19.00 — «Зураг бүхэндэнь — наран!» 19.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ».

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 20.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар).

Москва. 20.20 — «Новая встреча с Индией» — баримтата фильм. Нүхэр Л. И. Брежневэй Инди ошоhон тухай. Авторынь — В. Дунаев. 21.30 — «Время». 22.05 — Фигурна hолжоролгоор СССР-эй чемпионат. Хоёр хоёроороо hолжоролго. Богони программа. 22.35 — «Уран зохёолшо ба мүнөө үе саг». 23.35 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.05 — «Почитай-ка» — үхибүүдтэ телеклуб. 18.30 — Түрүү дүй дүршэл тухай кино-мэдээсэл. 18.50 — «Тамхи таталга гү, али элүүр байлга. Өөhэдөө шэлэгты» гэhэн циклhээ. 19.25 — Соносхолнууд.

Москва. 19.30 — «Холо, ойрын дуунууд».

ПЯТНИЦА, 9

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 —Үглөөнэй гимнастика. 10.05— «Орлёнок».—телестудиин юнкорнуудай СССР-эй габьяата лётчик-туршагша, Советскэ Союзай Герой С. Н. Анохинтой уулзалга. 10.50 — «Подготовка к экзамену»— уран hайханай фильм. 11.55 —«Е. Зименкова дуулана». 12.15— Шэнэ hонин. 14.55 — Дамжуулгын программа. 15.00 — Шэнэ hонин. 15.20 —«Шинии ажал—шинии амжалтанууд» — кинопрограмма. 15.55—«Ород хэлэн». 16.25 — «Мстители из 2-го «В», «Мой друг Кнопик», который знает все», «Здравствуй, Пушкин» — богони фильмүүд. 17.25—«Москва шадархи уулзалганууд». 18.15— «Хүбүүд, урагшаа!» — эдир геологуудай табадахи бүхэсоюзна слет тухай. 19.15 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 19.30—КПСС-эй XXVI съездые угтуулан. «Главы великой книги» (6-дахи фильм).

Улаан-Үдэ. 20.30—«Байгал» — мэдээсэлэй программа. 21.00 — «Проект зүбшэн хэлсэнэбди» гэhэн циклhээ дамжуулга. 21.20—«Адресат: ТВ».

Москва. 21.30—«Время». 22.05 — «Эрмитаж». Зүүн оронуудай искусство. 22.35— Фигурна hолжоролгоор СССР-эй чемпионат. Парна hолжоролго. Өөрын дуранай программа. 23.20—Телевизионно документальна фильмүүдэй программа. 23.50 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00—Мультфильмнүүдэй программа. 19.30—«Хүгжэмтэ уулзалганууд». 20.00—Документальна фильмүүд.

Москва. 20.30—«Композитор В. Гаврилин» гэhэн фильм-концерт түрүүшынхеэ харуулагдаха.

СУББОТО, 10

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55— Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «Буратиногой выставкэ». 10.30— «Таанад, түрэлхидтэ».

Улаан-Үдэ. 11.00 —«Хамар Дабаан» гэжэ туристнуудай телевизионно клуб.

Москва. 11.55— «Манай адрес— Советскэ Союз». Львовско областиин уран hайханай коллективүүдэй хабаадалгатай программа. 12.40 —«Спортлотогой 2-дохи тираж. 12.50—«Съездүүдэй Кремлевско ордондо болоhон ёлкын hайндэр».

Улаан-Үдэ. 13.50—«Арадай уран бэлиг». Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй багшын институдай уран hайханай коллективэй концерт.

Москва. 14.15— «Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ». 15.10 —«Совет композиторнуудай дуунууд» 15.20—Үхибүүдтэ «Огонь в глубине дерева», «А к нам цирк приехал!» уран hайханай богони фильм. 16.10—«Түсэб, hаалишан Вера» — телевизионно документальна фильм. 17.05 — Н. Осиповой нэрэмжэтэ гүрэнэй ород арадай оркестрэй концерт. 17.35— «Ан амитадай ажамидарал». 18.35 — «Ороной хүгжэлтын гол шэглэлнүүд: түлишын энергетическэ бааза» гэhэн проект зүбшэн хэлсэлгын дамжуулгада политическэ шэнжэлэгшэ Л. А. Вознесенский үгэ хэлэхэ. 19.05— «Бременскэ хүгжэмшэдэй мүрөөр»—мультфильм. 19.25— «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков уласхоорондын темээр хөөрэлдөө хэхэ. 20.10—«Смятение чувств» гэhэн уран hайханай фильм. Түбэй телевидениин экран дээрэ түрүүшынхеэ харуулагдаха. 21.30 — «Время». 22.05— Фигурна hолжоролгоор СССР-эй чемпионат. Эрэшүүлэй өөрын дуранай программа. 22.50 — «Хуушан романснууд» гэhэн фильм-концерт. 23.40 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 11.00 — Бүхэсоюзна болон уласхоорондын конкурснуудай лауреат В. Кругловой концерт (домбра). 11.25— «Движение безопасности».

Улаан-Үдэ. 11.55—Мультфильмнүүд. 12.20 — «Шёл солдат...» — документальна фильм.

Москва. 13.50—«Хүгжэмтэ абонемент». 14.25—«Эрмитаж». Эртэ урдын зүүн оронуудай искусство.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «З... хёон байгуулгын замаар»- «Правда» газетын январиин 2-ой номерой түрүү бэш... «Түрүүшын үдэрhөө эрш... тэйгээр! Партиин съездэ... ажалай бэлэгүүд!» —тобш... мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «О... ластной партийна конфере... циин делегат». «Алдар... рын түлөө бэшэ» —Г. К... пиковэй статья. «КПСС-... XXVI съездые угтуулан». «Нэгэ жэлэй хубилалтанууд» — С. Селиврын очерк. «С... ловонуудые шалгалта юу ... руулааб?» — арадай хина... тын Улаан-Үдын городской комитедтэ.

Гурбадахи хуудаhанда. «Шанар гээшэ хубилха е... гүй зүйл мүн» — редакц... да ороhон бэшэгэй мүр... хэгдэhэн хөөрэлдөөн. «Х... дэшье hаа, золтой үдэр» А. Карташовой очерк. «Б... бэрсэг дэлхэйн hонин» — ТАСС-ай корреспондент... дэй хилын саанаhаа эль... hэн тобшо мэдээсэлнүүд... суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Шэнэ hонин, үйлэ хэрэг... тоо, баримта» — суглуул... ри. Суудэй залhаа. «Хонж... наймаашад» — П. Бор... пой корреспонденци. Теле... дениин программа. Со... холнууд.

САГААН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр сэлмэжэ, б... жэ байха, зарим район... та багаханаар саhан ор... бордоhолоодшье абаха. ... ниндөө 25—33, зарим ... онуудта 35—40 градус ... рэтэр хүйтэн хонохо. Ү... төө 16—21, зарим район... та 25—28 градус хүр... хүйтэрхөөр хүлеэгдэнэ.

Редакторай орлогшо
И. Р-Д. ОЧИРОВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02304. Заказ № 3. Индекс 5901.